Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 624 — ՇԱԲԱԹ | ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1886 (Ն. Տ.) 13 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1886 — 8 ՃԷՄԱԶԻ ԻԿ, ԷՎՎԷԼ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ Է ՈՒՂՂՒԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-Խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	դահեկան արժէք	200
» Վեցամսեայ	» »	100
» Եռամսեայ	» »	50
Դուրսը՝ Եւ տեղական Թղթատարով տարեկան	» »	240
Դուրսը՝ Համար եւ տեղական Թղթատարով վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	Ֆրանկ	56
» » վեցամսեայ	»	28

Դուրս ղրկուած լրագրոց Ճանապարհ ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։
Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ դրութիւն առ չարուի։

Կ. ՊՈՂԻՍ
ՈՒՐԲԱԹ, 31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1886

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

ՆԱԽՕՐԻՆ ՅՈՑՑԻՆ նեստորական ամենէն հետաքրքրաշարժ լուրն, որ ցարդ հրատարակուածներէն նուազ վաւերական չէ անշուշտ, հետեւեալն է,—

«Մուսիա կ'ընդունի որ իւր զրաւ «հատոյքը կրակ ընեն։ «Բայց։ ։ ։ լոկ «վառօդով (ֆեսրա ալքը)»

— Եւ իրօք, Թայմսին Վիէննայի թղթակիցն, որ եթէ չենք սխալիր երբեք զաւեշտ չէ գրած, հետեւեալը կը հեռագրէ։

«Ռուսիա անմեկնելի ընթացք մը բռնած է հելլենական խնդրոյ մէջ, և փափաքող կը թուի Պալքանեան Թերակղզոյն մէջ կորուսած ազդեցութեան մէկ մասը վերստանալու՝ իւր հովանաւորութեան ներքեւ առնելով հելլենական դատը։ Վիէննայի դեսպանական մարմնոյ անդամ մը, յիշելով ինչ ինչ վերապահումներ զոր Ռուսիա բրած է Նաւային Ցոյցին գործադրման կերպին վրայ, ըսաւ ինձ թէ։ «Ռուսիա կը հաճի որ իւր զրահաւորք 'ի կակ ընեն։ բայց լոկ վառօդով, առանց ռումբի։»

Ֆրանսա Ռուսիայէն աւելի խելացի քաղաքականութիւն մը բռնած է, որ գոնէ խնայողական է։ Ֆրանսական նաւատորմը բնաւ կրակ չպիտի ընէ, որով քանի մը օրա վառօդի խնայութիւն մը պիտի լինի։ որ վերջապէս բան մ'է, երբ Պ. Տը Ֆրէսինէի նախարարութիւնը ծախուց ընդհանուր զեղչում մը կընէ, և գանձատուներու տոկոսէն ալ % ին կէս կը զեղչէ, ինչպէս Հեռագիրը ծանոյց երէկ։ Ռուսիա Ֆրանսայէն աւելի պատճառունի խնայող լինելու։ բայց, ի սէր եւրոպական ներդաշնակութեան, որ այնքան անոյշ չեչտեր ունի միշտ, Ցարին կառավարութիւնը, ճշմարտապէս կայսերավայել առատաձեռնութեամբ մը, կը բարեհաճի որ՝ 1886 ի Նաւային Ցոյցին առթիւ՝ իւր զրահաւորք, որ անցեալ օր երեւցան Իզմիրի առջեւ, վառօդային թնդանօթներու ահեղ շռնդոցով մ'ընդունին հելլէն մարտանաւերը։

Ռուս մամուլը մեծ կարեւորութիւն կընծայէ ԴԱՐԱՏԱՂԻ Իշխանին փառաւոր ընդունելութեան ի Բեգերսպուրգ, զոր անցեալ օր նկարագրեցինք։ Նիքիդա Իշխանն հաւասարապէս սիրելի է ռուս ժողովրդեան և ռուս կառավարութեան։ Ռուս լրագրեր կը յորջորջեն զնա «գլուխ ազատ մասին սերպ ժողովրդեան», քանի որ բուն Սերպիոյ ժողովուրդն Աւստրիոյ իշխանութեան ենթարկուած կը համարին Ռուսք։ Ռուս մամուլն ամենայն վստահութեամբ կը խօսի բոլոր սերպ ազգութեան օր մը Նիքիդա Իշխանին տիրապետութեան ներքեւ համախմբման վրայ։ «Դարատաղ օրան պէտք է լինի սերպ ազգին վերջնական ազատագրութեան», և արդարև, Նովոյէ լրագրը Նիքիդա Իշխանին հեղինակած մէկթատերգու. թիւնէն կը ցուցնէ թէ Դարատաղի Իշխանին ալ հայեացքն այս է։ Ն. Բարձրութիւն ո՛չ միայն քաջ զօրավար եւ յաջողակ քաղաքագէտ մ'է, այլ նաեւ սերպ լեզուն սքանչելապէս գրող բանաստեղծ մ'է։ Ունի Պալանոյ Դչիոն (Ցարիցա) անուն թատերգութիւն մը, յորում գլխաւոր դերակատարը կը մարգարէանայ բոլոր Սերպերուն ազատագրումն ու միացումը ձեռամբ Դարատաղցւոյ։

Բ. Դուբ, ԹՈՒՐՔՕ-ՊՈՒԼԿԱՐ հաճախութեան վրայ առ Եւրոպական Տէրութիւնս ուղղեալ շրջաբերականաւը կը յայտարարէ թէ այսու կարգադրութեամբ կայս. Կառավարութեան յանձն առած զիջումները վերջին սահմանն են պուլկարական խնդրոյ մէջ իւր զիջողութեան։

Եթէ ստոյգ են երեկի Սուրհանդակաւ առնուած հեռագիրք, որ ՍԵՐՊԻՈՅ պատերազմական պատրաստութեանց վերսկսումը կը ծանուցանեն, Միլան Թագաւորին կառավարութիւնն այսու հակառակ գործած չպիտի լինի ո՛և է հրապարակային յանձնառութեան։ զի Տէրութեանց բոլոր սպառնալիքները ցարդ ազդեցութիւն չունեցան, ինչպէս Ցունաստանի, նաեւ Սերպիոյ վրայ։ Պ. Կարաչանին իւր վերջին ծանուցագրով յայտարարեց պարզապէս թէ «Տէրութեանց հետ չպիտի վէճի, քանի որ վերջնական որոշում մը տուեր են առկոխ խնդրոյն նկատմամբ։» — Տէրութեանց այս վերջնական որոշումն է, ինչպէս կը լիշուի, «նախայարձակ եղող կողման հակառակ որոշում տալ», և «յարձակում կրող կողման նպաստաւոր գրաւնուիլ»։ Սերպիա, այս որոշման հետեւանքը կրելու պայմանաւ, ազատ պիտի լինի մարտի մէջ պատերազմը վերսկսելու։ «Նաւային Ցոյցէն» վախնալու բան մը չունի, մինչեւ իսկ եթէ թնդանօթներն ո՛չ միայն հասարակ վառօդով, այլ նաեւ եթէ Քրուբի ռումբերով լեցուած լինին, քանի որ Պելկրատ ծովեզր չէ։

ՕԵՐՊ կառավարութիւնն իրօք հրահանգ տուեր է Պ. Միեադովիչի, իւր բանագնացին ի Պուքրէշ, բողոքել պուլկարական Միութեան դէմ. բայց Մաճիտ փաշա յայտարարեր է թէ Բ. Դրան ո՛և է մէկ որոշման դէմ քննադատութիւն չպիտի լսէ և բողոք չպիտի ընդունի։

Եթէ Պ. Ա.բասաթի մեռաւ, և ՀՈՄՈԼԱՌԵՈՆ կուսակցութիւնն իւր ամենէն եռանդուն պետերէ մին կորսնցուց, դեռ կ'ապրի և կ'ելլէ Պ. Կատոֆ, որ իւր Մոսկովէ Վեսոմոսթ Թերթին մէջ դիպուածաբար յայտնելով թուրքօ-պուլկար հաճախութեան համար, կը ցուցնէ թէ դամ ուշանն է Զարին կառավարութեան, և կամ ինքն այնքան ազդեցիկ է որ Զարին կառավարութիւնն իւր օրէնքն ըրած է,— և այս վերջին ենթադրութիւն աւելի հաւանական է, քանի որ կարգ մը խնդրոյ մէջ Զարին Կառավարութեան հետեւելիք ընթացքը նախապէս Պ. Կատքոֆ փաստաբանած է։

«Ինչ որ ալ լինին ԹՈՒՐՔՕ-ՊՈՒԼԿԱՐ հաճախութեան պայմանք, Պերլինի «Դաշնագրով հաստատեալ իրաց վիճակին մէջ բնաւ ոչ մէկ փոփոխում կրնայ մուծուիլ առանց հաւանութեան «Ռուսիոյ. զիջողութիւնք և ընդ ե«ղանակաւորութեամբ նորա կազմակեր«պուած կացութեան մը այլափոխումն «հաւասար է թշնամական յարձակման «մը նոյն իսկ ռուսական հողին վրայ»։ —Այսպէս կը գրէ Պ. Կատքոֆ։ Արդարեւ շատ սպառնալից և ծանրակշիռ լեզու։ Բայց տեսնենք թէ Պ. Կատքոֆի թնդանօթները լոկ վառոդո՞վ լեցուած են, թէ ուրիշ բան մ'ալ կը պարունակեն։

Թուրքօ-պուլկար հաճախութեան ամենէն առաջ Ֆրանսա հաւաներ է, Կ. Պոլսոյ դեսպանին բերնով. ապա Անգլիա և Իտալիա. յետոյ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ դեսպանք ծանուցեր են իրենց կառավարութեանց հաւանութիւնը։

Մոսկովէ Վեդոմոսթ արժանահաւատ աղբիւրէ քաղելով կը ծանուցանէ թէ անցեալ հոկտ. ին Ա.ԼԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆԸ ռուս կառավարութենէն իրեն տրուած Դանուբի [illegible] դաշտերը, որը են կարգաւորուկ ազգք Լոռֆի և Սիպիրեաքոֆ, ընկերվարականներ-ազգասիրական կուսակցութեան պատկանող։ Այս Ոչխարանք դեռ կը հրամայեն պուլկար նաւատորմին, և Պ. Կատքոֆի Թերթը կը հրատարակէ հանդիսապէս թէ, ռուս յեղափոխականներուն պաշտպանելով պուլկար կառավարութեան բռնած ապաշնորհ ընթացքը՝ Զուիցերիոյ և Անգլիոյ կառավարութենց առ ռուս Ոչխարանս ցուցած ծայրայեղ հիւրընկալութեան սահմաններէն ալ անդին կ'անցնի։

ԼՈՐՏ ՌՈԶՊԷՐԻ, Կլատսդոնեան դահլիճին մէջ արտաքին գործոց Նախարարը։ Պիզմարք Իշխանին անձնական բարեկամներէն է։ Մտերմական յարաբերութիւն կը տածէ նաեւ Կոմս Հէրբերդ Պիզմարքի հետ, որ տակաւ առ տակաւ իւր հօր տեղը կը բռնէ գերմանական Կայսրութեան արտաքին գործոց վարչութեան մէջ։ Բայց ասաի, Լորտ Ռոզպերի խնամութիւն ունի Ռուչիտեան դերդաստանին հետ։ Արդ, բարեկամ լինել Եւրոպիոյ քաղաքական պատգամաւորին, Պիզմարքի, և դրամական պատգամաւորին, Ռոչիլտի, մեծ յաջողութիւն մ'է արտաքին գործոց Նախարարի մը համար։ և հետեւապէս, Լորտ Ռոզպերիի անուանումն Անգլիոյ մէջ և Անգլիայէն դուրս մեծ գոհութեամբ ընդունուած է։ Դերմանական մամուլն, ընդհանրապէս հակառակ Պ. Կլատսդոնի անձին և աշխարհավարութեան, նմանապէս շատ գոհ է Լորտ Ռոզպերիի անուանումէն։

Շնորհիւ Լորտ Ռոզպէրիի վարչութեան, կը յուսացուի թէ Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ յարաբերութիւնք բարւոքին ո՛չ միայն ի շահ երկուց Տէրութեանց, այլ ի շահ բովանդակ եւրոպական աշխարհավարութեան։ Հզօր բարեկամ մ'ունենալով զԳերմանիա, Անգլիա միշտ աւելի դիւրաւ կրնայ կարգադրել իւր դժուարութիւններ Ռուսիոյ հետ, արեւելեան գործոց առթիւ։

Տեսնելով այն մեծ յաջողութիւն զոր Լորտ Ռոզպէրիի անուանումն ունեցած է արդէն, երկրայելի է որ Սբր Զարլզ Տիլք ի մօտոյ յաջորդէ նմա։ Սբր Զարլզ ի հարկէ պէտք է անդամակցի Կլատսդոնեան դահլճին։ բայց թէ Լորտ Ռոզպէրիի՞ պիտի յաջորդէ, տարբեր խնդիր մ'է այս։

ՆԵՍՏՈՐԱԿԱՆՔ

(Մանչեսթր Կարդիան լրագրէն)

«Մեր սիւնակաց մէջ անցեալ օր հրատէր մը տեսնուեցաւ նպաստելու Արեւելեան Քրիստոնէից հաստատութեան մը դաստիարակութեան գործին, որոյ անգլիական հմակրութեան վրայ ունեցած իրաւունքը քանիցս յայտարարուած է մեզ։ Ասոնք են՝ Քրդաստանի տեռանս մասն բնակող յոյժ վաղեմի Քրիստոնեայք, որք սովորաբար «Նեստորական Եկեղեցեաց» անդամ կը համարուին։ Նպաստի հրաւէրը տեղի կ'ունենայ հաւանութեամբ և քաջալերութեամբ Բէնդերպրիի Արքեպիսկոպոսին, որ Նախագահն է «Ասորի Քրիստոնէից» օգնելու պաշտօնն ունեցող ընկերութեան մը, և որ կը շարունակէ գործ մը որում մեծ համակրութիւն կը ցուցնէր իւր նախորդ։ Այս անուանեալ Նեստորականք պահած են իրենց հաւատք դարերէ հետէ, ընդ քաղաքակրթութեամբ Պարսկաստանի և ընդ վանօք քուրդ ասպատակաց, և իրենց հաւատքին համար բազմիցս հալածուած ու կեղեքուած են։ Եթէ արգիտութեան մէջ թաղուած են, եթէ իրենց կրօն թուի լինել քրիստոնէական հաւատոյ կեղեւն և լոկ անունը միայն, կրնանք սակայն բանաւորապէս կարկառել նպաստամատոյց ձեռք մը այնպիսի մարդկան որք, այնքան դառն վիճակ մը կրած են, որք գէթ իրենց հաւատքին քաջութիւնն ունեցած են, մինչեւ իսկ եթէ խիստ քիչ գիտեն այն հաւատքին արժէքն, հակառակ աշխարհային ամենամեծ փորձութեանց ու տառապանաց։ Բարի գործ մ'է ցուցնել մեր համակրանք այնպիսի ժողովրդեան մը, և բաց աստի, ընել ինչ որ կրնանք դարմանելու համար իրենց կացութեան դժնդակ պարագաները, քանի որ, աշխարհի հետ յարաբերութենէ կտրուած, իրենց լերանց մէջ փակուած մնալու դատապարտեալ են։

«Եւ սակայն, չպարտինք մոռնալ թէ այս Նեստորական Եկեղեցիք յարաբերութիւն մ'ունին Քրիստոնէութեան մնացեալ մասանց հետ, և թէ այն յարաբերութիւնն բարեբաստիկ չէ բնաւ։ Ինչ որ ալ ըսուի Նեստորական քրիստոնեայ անհատից վրայ, կամ իրենց դաւանութեան սովորական հանգամանաց վրայ, նոքա, իբրեւ Եկեղեցի, հերետիկոսական Եկեղեցի մը կը կացուցանեն և այն սխալ, որոյ վրայ հիմնուած են իրենց հաւատքն և որոշիչ դաւանութիւնք, ծանր սխալ մ'է։ Ադրիականութենէն յետոյ, Նեստորականութիւնն էր ամենէն վտանգաւոր հերետիկոսութիւն որ խառնուեց Եկեղեցական Մեծ ժողովոց ժամանակի քրիստոնեայ հասարակութիւն։ և տակաւին նոյնչափ վտանգաւոր է, մինչեւ իսկ անգլիական աստուածաբանութեան մէջ, որչափ էր Անտիոքեան դպրոցին օրով (*)։ Նեստորականութիւնը չէ ինչ որուն հետ կարենանք խաղալ։ Եւ այս կեղեքեալ թշուառ Քրիստոնեայք, իրենց վարդապետութեամբ և իրենց պաշտօնական յայտարարութեամբ են Նեստորական։ Այն կրօնական սխալներ, որք իրենց երկար պատմութեան հետ իրենց փոխանցեալ են, այս դժբախտ կացութիւնս մէջ յաւելուածական իրաւունք մը կուտան իրենց՝ մեր արդահատութեան և հանակրութեան վրայ։ Բայց եթէ գործակալներ ուներկայացուցիչներ ղրկենք անոնց մէջ, յոյժ կարեւոր է որ յանուն Անկիւրեան եկեղեցւոյ խօսելու պաշտօն ունեցող անձինք ուշադիր լինին խնդրոյն այս փափուկ կողմանն։ Անկիւրեան եկեղեցին չի կրնար անտարբեր գտնուիլ այն հանդիսաւոր վաւերացման զոր Արեւելքն ու Արեւմուտքը տուած են Եփեսոսի Մեծ ժողովոյն վարդապետութեան։ Մեր պարտք պէտք է լինի մեր ունեցած ազդեցութեամբ ջանալ հաշտեցնելու այս բաժանեալ եկեղեցիներ, ո՛չ թէ անպատճառ Նեստորականները մեր եկեղեցւոյ հետ միացնելու համար, այլ նոյն իսկ Արեւելեան եկեղեցւոյն հետ հաշտեցնելու համար, ինչպէս այն եկեղեցի ներկայացուած է Օրթոտոքս Պատրիարքարքայ միջոցաւ։»

Որպէս կը տեսնուի, անգլ. լրագիրը կը յանձնարարէ Փենդերպրիի Արքեպիսկոպոսին գործակցաց որք արդէն ղրկուած են Հէքեարի, Ջանալ Նեստորականները հաշտեցնելու յունական և հայական եկեղեցեաց հետ, —որոցմէ կը տարբերին քրիստոնէական ինչ ինչ հիմնական դաւանութեանց մէջ,— եթէ չկարենան զանոնք մուծանել Անկիւրեան եկեղեցւոյ ծոցը։ Թերեւս Կարդիան այս առաջարկութեամբ նոյն իսկ անկիւրեան կղերին կարծիքը կը յայտնէ, և հասարակաց միտքը կը պատրաստէ առայդ։

ԴԺԲԱԽՏ ԴԵՍՊԱՆ ՄԸ։ Երբ քիչ մնացած էր որ Ջէնկ-Մարքիզը, չինական դեսպանն ի Բարիզ, պատերազմի բռնել տար Ֆրանսայի Զինաստանի դեմ։ Բէքինի կառավարութիւնը նորա տեղ ղրկեց զԼի-Ֆոն-Բաօ, որ ուրախութեամբ ընդունուեցաւ ի Բարիզ, և որոյ օրով բարւոքեցան յարաբերութիւնք ի մէջ Բարիզի և Բէքինի։ Բայց այս դեսպան պաշտօնէր միանգամայն ի Պերլին, և այս հանգամանքով, տնօրինած էր Ռէդդինի նաւարանի մը մէջ երկու մարտանաւերու Չինաստանի հաշուոյն։ Այս մարտանաւք, Ֆրանսայի հետ պատերազմի երկիւղիւ երկար ժամանակ վար դրուելէ յետոյ, վերջապէս ճամբայ ելան, և հասան Զինաստան։ Հոն ա՛յնչափ անդոհացուցիչ գտնուեցան, որ Բէքինի կառավարութիւնը չկրնալով բան մ'ընել գերմանական նաւարանին, իւր բոլոր զայրոյթը կը թափէ խեղճ դեսպանին վրայ, որուն յանձնուած էր երկու մարտանաւերուն շինութեան պէտք եղած գումարը։ Բէքինի Պաշտօնական Լրագիրը կը հրատարակէ հետեւեալ հրամանագիրը։

«Լի-Ֆոն-Բաօ, որ երկրորդ կարգի պաշտօնատարութեան կոճակ մը կը կրէ, բարոյական ստորին բնաւորութեան և յոռի վարուց տէր անձ մ'է։ Քաջավարժ է իւր մասնաւոր շահերն յառաջ մղելու արուեստին մէջ, և իւր տարաբարութիւնը բազմիցս ծանուցուած են Գահուն։ Կը հրամայեմ զի նա ստոյգ հետաքննութիւն մը ընելով՝ ...

Դեսպանը դատապարտեցաւ փախաւ Բէքինէ։ վախնալով թէ գլուխն ալ վրայ կուգայ, և չի գիտցուիր թէ հիմակ ո՛ւր է։

ԼՈՐՏԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎՆ։ Անցեալներն հրատարակեցինք Անգլիոյ Նորակազմ Երեսփոխանաց ժողովոյն կազմութիւնը։ Լորտերու ժողովին ալ կը պարունակէ այժմ 526 անդամներ։ որոց 5 են արքայազուն Իշխանք, 2 Արքեպիսկոպոսք, Բէնդերպրիի և Եորքի, 21 Դուքս, 19 Մարքիզք, 113 Կոմսք, 28 Դերակոմսք, 24 Եպիսկոպոսունք, 270 Պարոնք (հասարակ Լորտք), 16 Սկոտացի Լորտք ընտրեալք իրենց դասակարգէն և 28 Իռլանդացի Լորտք ընտրեալք իրենց դասակարգէն։ կան նաեւ 7 Լորտուհիք, գլուխք Լորտական դերդաստանաց։ բայց չկրնալով անձամբ բազմիլ Լորտերու ժողովոյն մէջ, քանի որ դեղեցիկ սեռին օրէնսդրական իրաւունքը չէ ճանչուած դեռ, մորուսուոր սեռէն պատուիրակներ կ'առաքեն անդ։

—)(32)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՎԷՐՆ

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ը.

ԱՆՏՐԷԱ ՖԷՐՐԱԹՈՅ ԶԿՆՈՐՍԻՆ ՏՈՒՆԸ

Սպանիացւոյն դէմքն ուժգնապէս կընճռուեցաւ։ Շրթունքը կծկելով՝ ակռաներն երեւնալ սկսան։ Աչերն ամէհի նայուած մ'արձակեցին։ Բայց սենեակը լաւ լուսաւորուած չլինելուն, Անտրէա Ֆէրրաթոյ չկրցաւ դիտել անոր չարագոյժ դէմքը։

—Ձեր վերջին խօսքն է, հարցուց Քարբէնա։

—Վերջին խօսքս է, եթէ վերջին անգամ կ'ընէք զայդ խնդիր, պատասխանեց ձկնորսն։ Իսկ եթէ դարձեալ ընէք, նոյն պատասխանը պիտի ստանաք։

—Դարձեալ պիտի ընեմ, այո՛, դարձեալ պիտի ընեմ, կրկնեց Քարբէնա, եթէ Մարիա ուզէ որ ընեմ։

—Ազջի՞կս, դոչեց Անտրէա Ֆէրրաթոյ, աղջի՞կս ։ ։ ։ բայց դուք քաջ գիտէք թէ ո՛չ սէր ունի ձեր վրայ, ո՛չ համարում։

—Իւր զգացումները կրնան փոխուիլ երբոր ես խօսակցիմ անոր հետ։

—Խօսակցի՞ք։

—Այո՛, Ֆէրրաթոյ, հեռը խօսակցիլ կ'ուզեմ։

—Ե՞րբ։

—Հիմա ։ ։ ։ կը հասկնա՞ք ։ ։ ։ պէտք է որ խօսակցիմ անոր հետ ։ ։ ։ պէտք է ։ ։ ։ այս իրիկուն։

—Կը մերժեմ անոր կողմէ։

—Բայց զգուշացիք, վերջը կը զղջաք ընրածնուդ վրայ, ըսաւ Քարբէնա ձայնը բարձրացնելով։

—Զգուշանամ ։ ։ ։

—Վրէժխնդրութենէս։

—Ըրէ՛, եթէ կրնաս, եթէ կը համարձակիս, Քարբէնա՛, պատասխանեց Անտրէա Ֆէրրաթոյ զայրացմամբ։ Դիտես որ քուսպառնալիքներդ դիս չեն վախցներ։ Եւ այժմ դուրս ե՛լ, ապա թէ ոչ՝ կը բռնեմ դուրս կը նետեմ զքեզ։

Սպանիացւոյն արիւնն աչերն ելաւ։ Քիչ մնաց որ ձկնորսին վրայ յարձակէր, բայց բռնեց ինքզինքը, և սենեակին դուռն ուժգնութեամբ բանալով՝ սրահը նետուեցաւ, և վազեց դռնէն դուրս ելաւ՝ առանց բառ մ'արտասանելու։

Հաղիւ դուրս ելած էր, փախստէից նստած սենեկին դուռը բացուեցաւ, և Սանտորֆի կոմս, որ եղած խօսակցութեան ոչ մի բառը կորուսած էր, Անտրէայի զբաղուած սենեակը մտնելով՝ քովը գնաց և ցած ձայնիւ ըսաւ։

—Այս մարդն է որ զքեզ մատնեց ոստիկան զինուորաց տանապետին։ Կը ճանչէ զքեզ, վասն զի տեսած է երբոր Լէմիի ջրանցին եղրն ելանք, և մեր ետեւէն եկած է մինչեւ ի Բովինոյ։ Անշուշտ դիտէ մեր ասա ապատանած լինելն։ ուստի թոյլ տուէք մեզ որ անմիջապէս փախչինք աստի, ապա թէ ոչ՝ կը կորնչինք ։ ։ ։ մեք ալ, դուք ալ։

Թ.

ՎԵՐՋԻՆ ՃԳՈՒՆՔ ՎԵՐՋԻՆ ԿՈՒՈՒՑ ՄԸ ՄԷՋ

Անտրէա Ֆէրրաթոյ լուսթեամբ լսեց զայս լուր։ պատասխան մը չկրցաւ գտնել։ Իւր կորսիկացի արիւնը կ'եռար սրտին մէջ։ Մոռցած էր երկու փախստեայներն, որոց համար իւր կեանքն իսկ վտանգի մէջ դրած էր՝ ցայնժամ։ Սպանիացւոյն վրայ միայն կը խորհէր։ զայն միայն կը տեսնէր։

—Թշուառակա՞նը, թշուառակա՞նը, մրմնջաց վերջապէս։ Այո՛, ամեն բան դիտէ, իւր ձե՛ռքն ենք, պարտէի հասկնա՛լ զայս։

Մաթիաս Սանտորֆի և Ստեփան Պաթորի ձկնորսին կը նայէին սրտատանջ։ կ'սպասէին տեսնել թէ ի՞նչ պիտի ըսէր, ի՞նչ պիտի ընէր։ Հարկ էր որոշում մ'ընէլ առանց վայրկեան մ'իսկ կորուսանելու։ Մատնութեան գործն արդէն կատարուած էր թերեւս։

—Տի՛ր կոմս, ըսաւ վերջապէս Անտրէա Ֆէրրաթոյ, ոստիկանութիւնը կրնայ վայրկենէ վայրկեան գալ կոխել տունս։ Այո՛, այդ դարչելին պարտի գիտնալ կամ գտնէ։ Եթէ թաղեալ թէ դուք սատ էք։ Առաւաւոր մ'եկաւ առաջարկեց ինձ։ Աղջիկս խնդրեց իւր լուութեան փոխարէն։ Ինձմէ վրէժ առնելու համար զձեզ պիտի մատնէ։ Ուստի երբոր ոստիկանք գան, կարելի չէ պրծիլ անոնց ձեռքէն, և պիտի բռնուիք։ Այո՛, պէտք է որ փախչիք շուտով։

—Իրաւունք ունիք, Ֆէրրաթո՛յ, պատասխանեց Սանտորֆի կոմս, բայց իրարմէ բաժնուելէ առաջ թոյլ տուէք ինձ շնորհակալութիւն յայտնել ձեզ՝ մեզ համար ըրած և տակաւին ընել ուզած բարիքնուդ համար ։ ։ ։

—Ինչ որ ընել կ'ուզէի, տակաւին կ'ուզեմ ընել, ըսաւ ծանրութեամբ Անտրէա Ֆէրրաթոյ։

—Զենք ընդունիր, պատասխանեց Սանտորֆի կոմս։ Դուք արդէն վտանգի մէջ դրած էք զձեզ։ Եթէ ձեր տան մէջ գտնեն զմեզ, թիապարտութիւն կ'սպասէ ձեզ։ Բայլ, Ստեփա՛ն, մեկնինք այս տունէն, որպէս զի աւեր և թշուառութիւն չբերենք։ փախչինք, բայց մեք միայն փախչինք։

Անտրէա Ֆէրրաթոյ բռնեց Սանտորֆի կոմսին ձեռքէն։

—Ո՞ւր պիտի երթաք, ըսաւ Բովանդակ երկիրն հսկողութեան ներքեւ է։ Ոստիկանութեան դէմերն ու զինուորները դիշեր ցերեկ կը շրջին ամեն կողմ։ Ծովեզրին վրայ բնաւ կէտ մը չկայ, ուստից կարող լինիք նաւ նստիլ։ բնաւ ուղի մը չկայ, որ ձեզ սահմանագլուխը տանի։ Զուտե՛լ առանց ինձ, ի մահ դիմել է։

—Հօրս հետ գնացէք, տիկնիկ, աւելացուց Մարիա։ Ինչ որ ալ պատահի, իւր պարտականութիւնը միայն կը կատարէ ձեզ ազատելով փորձելով։

—Ճշմարիտ է, աղջիկս, պատասխանեց Անտրէա Ֆէրրաթոյ, պարտականութիւնս միայն կը կատարեմ։ Եղբայրդ պէտք է երթայ սպասէ զմեզ կուրին մէջ։ Գիշերն յոյժ մթին է։ Մեզ չտեսած՝ կը բացուինք ցամաքէն։

Հմբուրէ զիս, Մարիա՛, համբուրէ զիս, և չուտենք։

Սակայն Սանտորֆի կոմս և ընկերը չէին ուզեր երթալ անոր հետ։ չէին ընդունիր այսչափ անձնուիրութիւն։ Ձկնորսը վտանգի մէջ չձգելու համար չուտով հեռանալ տուն էին, այո՛, բայց անոր առաջնորդութեամբն երթալ նաւ մտնե՛լ, ո՛չ։

—Քալէ՛, Ստեփա՛ն, ըսաւ Մաթիաս Սանտորֆի։ Այս տունէն դուրս ելնելէ յետոյ, մեզ համար միայն կրնանք երկիւղ ունենալ։

Եւ իրենց սենեկին բաց պատուհանէն երկուքն ալ պարէզը ցատկելու վրայ էին՝ դէպի ծովեզրը կամ ցամաքի կողմը դիմելու համար, Լուսիի չտեսով ներս մտաւ։

—Ոստիկա՞նք, ըսաւ։

—Մնաք բարո՛ւ, դոչեց Մաթիաս Սանտորֆի։

Եւ ընկերին հետ վար ցատկեց պատուհանէն։

Նոյն վայրկենին ոստիկաններու ջոկատ մը տանը դռնէն ներս կը խուժէր, Քարբէնայի առաջնորդութեամբ։

—Թշուառակա՞ն, դոչեց Անտրէա Ֆէրրաթոյ։

—Մերժմանդ պատասխա՞ն է, ըսաւ սպանիացին։

Ձկնորսը բռնուելով կապուեցաւ։ Վայրկենի մը մէջ ոստիկանք տանը սենեակները գրաւելով զննեցին։ Պարտիզին վրայ բացուած պատուհանէն հանիցան փախստէից ո՛ր կողմ դիմելն, և անոնց ետեւէն վազեցին։

Փախստեայք առուակին եղերքի ցանկին քով հասած էին, Սանտորֆի կոմս ցատկեց անցաւ վրայէն, և կ'օգնէր Ստեփան Պաթորի որպէս զի նա ալ անցնէր, յանկարծ հրացան մը պայթեցաւ լիսուն քայլ հեռուէն։

Ստեփան Պաթորի ուսէն զարնուեցաւ գնդակով մը, և թեւն անդամալուծուելով, անհնար եղաւ իրեն պատասխանել ընկերին օգնութեան։

—Փախի՛ր, դոչեց, փախի՛ր, Մաթիա՛ս։

—Ո՛չ, Ստեփան, ո՛չ, իմիասին պիտի մեռնինք, պատասխանեց Սանտորֆի կոմս, վերջին փորձ մ'ընելով իւր վիրաւոր ընկերը թեւերուն մէջ դրկելու։

—Փախի՛ր, Մաթիա՛ս, կրկնեց Ստեփան Պաթորի, և ապրէ՛, որպէս զի վրէժ առնուս դաւաճաններէն։»

Ստեփան Պաթորիի վերջին խօսքերը դրեթէ պատգամ մ'եղան Սանտորֆի կոմսին համար։ Իրեն պիտի ընկնէր այժմ երթալ գործն, իրեն միայն։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ՆԻՍՏ ԺԶ.

31 Յունուար 1886

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

ԵՐԵՔԱՆԱ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՔ Ա. ԹԸՆԿՐԵԱՆ ԷՖ.Ի

Ազգային ժողովոյ ԺԶ. նիստը տեղի ունեցաւ երէկ առաւօտ ժամ 5 ½ին ի Գալատիա, ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ներնակուտիւնամբ Վսեմ. Տիգրան էֆէնտի Եուսուֆեանի։ Ներկայ էին իր 43 Երեսփոխանք։

1883 նստաշրջանի ԺԶ և 1883ի ԺԳ և ԺԴ նիստերու տեղեկագրութեանց վերաբերմամբ լսեցաւ, Դիւանը ժողովին հաղորդեց Երեսփոխան Աւետիս էֆ. Թընկրեանի հետեւեալ երեք գրաւոր առաջարկները։

* *

Ա. գրով Քէօթահիոյ պատ. Երեսփոխանն յիշեցնելով Ներքին Կանոնագրի 78րդ յօդուածն որոյ համաձայն Վարչութեան Կրօնական ժողովը ժամանակին իւր տարեկան համարատուութիւնը մատուցած էր Ազգ. ժողովոյն, կը խնդրէր որ պաշտօնապէս յանձնարարուի Նախորդ Քաղաքական ժողովին «որպէս զի նա եւս յիշեցնէ իւր համարատուութիւնը։

Առենապետ էֆ. այս առթիւ ըսաւ թէ նախորդ Քաղ. ժողովը ձեռնարկած է թէ իւր համարատուութիւնը պատրաստելու և թէ մասնաւոր գումարումներ ալ ունեցած է քանիցս, բայց թէ ինչո՞ւ ցարդ չը ներկայացաւ տեղեկագիրն, անտեղեակ էր ասդմ։—Ատենադպիր Ց. Գէորգեան էֆ. յայտնեց թէ ինք եւս գիտեր թէ այդ տեղեկագրի ընդհանուր պատրաստութիւնն ամբարտած է, և խմբագրական մասը միայն կը մնայ որոյ պատրաստութեան համար նախորդ Քաղ. ժողովին խմբագիր դիւանագրիր մը խնդրած է արդի Վարչութենէն։—Ֆ. Վաղարշեան էֆ. ձայնակցելով Թընկրեան էֆէնտիի, խնդրեց որ Ազգ. ժողովը առանց այս մանրամասնութեամբը զբաղելու, աշխատի ժամ յառաջ ընդունիլ նախորդ Քաղ. ժողովոյ համարատուութիւնն, ի կատարումն օրինաց։

Հետեւաբար, ներկայացեալ առաջարկն, ըստ սովորութեան, յղուեցաւ Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան։

* *

Բ. գրով մը, Թընկրեան էֆ. կը հարցուներ թէ Երուսաղեմայ Պատուոյ բարձման խորհրդարանական Յանձնաժողովը արդեօք ի՞նչ միջոցներ ձեռք առած է մայրաքաղաքիս հայ բնակիչներէն ևս նպաստ հաւաքելու համար վասն պատուոյ Ս. Աթոռոյն։

Այս հարցման վրայ, խօսք առնելով Ս. Պատրիարք Հայրն, հարկ դատեց քանի մը բացատրութիւններ տալ։

Ս. Նախագահ. — Խորհրդարանական [illegible] ժամ առաջ սկսիլ ի նպաստ Ս. Երուսաղեմի Պատուոյ բարձման մայրաքաղաքիս ազգայնոց բաժնին ինկած որոց գանձման։ բայց եթէ մինչեւ ցարդ յապաղեցաւ այս գործ, յանցանքը Յանձնաժողովին վերագրելու չէ։ Նա կ'ընէ ինչ որ իւր կարողութեան սահմանին մէջ է։ յանցանքը Թաղական Խորհուրդներունն է որք չու

չունեցան տակաւին կանոնաւոր մարդահամար մը իրենց թաղերու մէջ դտնուած ազգայնոց, թէեւ կառավարութիւնը շատոնց աւարտեց իւր մարդահամարները։ և ամէն անգամ որ մարդահամար պահանջած ենք թաղերէն, թղթի կտորներ կը ներկայացուին։ Յորմէհետ Կ. Պոլիս եկած եմ, քանիցս քանզեր ըրի, թէ՛ ազգային որոց և թէ՛ Կրեսրաղեմայ պատուոյ բարձման նպաստից հաւաքման կանոնաւորութեան համար, կատարեա ցուցակներ ստանալ թաղերէն, բայց միշտ յետադարձեցան։ վերջապէս հարկադրուեցանք Պատրիարքարանէն յատուկ պաշտօնեայներ կարգել որք կերթան, կը հաստատեն կը պատրաստեն։ գոհ եմ որ այս կերպով քանի մը թաղերու մարդահամարք ստացած ենք, և մնացեալներն ալ ստանալու մտս, պիտի կարենանք ձեռնարկել տրոց դանձման ալ եւս։

Ս. Նախագահի այս բացատրութեանց վրայ, Թընկրեան էֆէնտի եւս առաւ իւր արդասն, և խնդիրը փակեցաւ։

* *

Երրորդ գրով մը Թընկրեան էֆ. Կրօնական ժողովոյ ուշադրութիւնը կը հրաւիրէր իր իրողութեան վրայ թէ՝ տօնական աւուրց մէջ հայ երիտասարդաց, պատանեաց և մանկանց անպատկառ կերպիւ և ոտնանանով եկեղեցեաց Ս. սեղանին վրայ ելնել ուանդնիլը սովորութիւն եղած է, որ մեծ ապիրատութիւն կը սեռէ։

Ք. Ղազարոսեան, Մ. Ադաբէգեան էֆէնտիք և մէկ երկու Երեսփոխանք ձայնակցեցան այս դիտողութեան։—Ս. Նախագահը ժողովով դնելէ առաւ թէ միմիայն Երուսի Երեսփոխանք կը ձայնակցէին Եկեղեցւոյ բարեկարգութեան վերաբերեալ այս բանաւոր առաջարկին։—Տ. Գեորգ Վրդ. Թիւնճեան խոնարհաբար պատասխանեց թէ, այսու հանդերձ առաջարկը երիտասարդ Եպիսկոպոսի մը կը բխէր։—Տ. Եղիշէ Վրդ. Կիւլպենկեան ցաւ յայտնեց որ ուղղակի Կրօնական ժողովոյ և նորա Ս. Նախագահին մեղադրութեան պատկանող խնդիր մը կը ուղուէր Երեսփոխանական ժողովոյ մէջ և ննդատութեանց նիւթ կը դնէր։—Առաջարկ. էֆ. յայտնեց թէ ընդհանրապէս Եկեղեցական Հարք գոհ պէտք է մնան որ չարական Երեսփոխանք այսքան նախանձախնդրութիւն ցոյց կուտան եկեղեցական խնդրոց նկատմամբ։—Տ. Մարտիրոսեան էֆ. դիտելու բաւ թէ որքան ալ որ եղիէ վարպետ անպատշաճ կը համարի այս խնդիրն ուղղել յատենի Ազգ. ժողովոյ եւ գուցէ մեղադրողներ գտնուին զկրօնական ժողովն թէ անտարբեր գտնուած է, պէտք է յիշել թէ Ս. Պատրիարք Հայրը և Կրօնական ժողովն իւրաքանչիւր Եկեղեցւոյ հանար քարոզիչներ կարգած են, որոց յանձնուած է հսկել իրենց Եկեղեցւոյն բարեկարգութեան, կարգաց ու կանոնաց պահպանման և թէ Կրօն. ժողովը չկրնար Եկեղեցիները շրջիլ ու անձամբ քննել և հսկել ամէն բան։

Մ. Ազարեան էֆ. իւր կարգին խօսք խնդրելով, ըսաւ թէ 30 տարի առաջ երբ առաջին անգամ Պոլիս եկած էր, մի և նոյն նկատողութիւնն ըրած էր, վասն զի բազում դաւառներ շրջելով ո՛չ մէկ տեղ նշմարած էր որ աշխարհականք դասը մտնեն կամ տեղանին վրայ ելնեն։ յիշեց թէ այսպէս երբեմն քահանայք ժողովրդեան մէջէն բարձրատիճան անձերը հրաւիրելով իրենց յատկացեալ տեղերն անոնց տրամադրութեան ներքեւ կը դնեն, թէ ուրեք ուրեք կանայք իսկ դասին մէջ և սեղանին ստամանեներուն վրայ կը կանգնին, որ բնաւ ներելի չէ։ Երբ դիտողութիւն տրած ենք, յարեց, մեզ պատասխանած են թէ ժողովրդեան իրաւունքն է կանգնիլ եկեղեցւոյն մէջ ո՛ր տեղ որ կամի։ ժողովրդեան առանձնաշնորհեալ մասը դասին մէջ առնուել ուրիշ բան չնշանակեր բայց եթէ խարութիւն և զանազանութիւն դնել հարուստին և աղքատին մէջ, մինչդեռ այնտեղ թագաւորը և ժամակոչը հաւասար պէտք է նկատուին։ Վանայ պատ. Երեսփոխանը չմոռցաւ յիշեցնելել թէ ո՛վ որ զինքը տեսեր է եկեղեցւոյ մէջ, անուշտ նշմարած է թէ ինք ամէն ժամանակ ժողովրդեան ճիրդ մէջ տեղը կանգնում է և բնաւ երբէք ոտք չէ կոխած դասի մէջ։ և եղբայրացուց, կրկնելով Թընկրեան էֆէնտիի առաջարկը զոր չատ բանաւոր դատ։

Ս. Փափազեան էֆ.— Ոմանց այնպէս երեւցաւ թէ այս խնդիրը նոր ծագած է և հետեւաբար նոր մարդոց վերադրուեցաւ. սակայն, որչափ որ ես կը յիշեմ, Ամիրանեանք ժամանակէն ալ կը յուզուէր այն։ և Մաքսուտ Ամիրան ու Ճանիկ Ամիրան, որք դասին մէջ կանգնելու սովորութիւն ունէին, քիչ մնաց որ մահուան պիտի դատապարտուէին Պէշիկեան Ամիրայի ձեռամբ որ միշտ դասին եւեին կը կանգնէր և կը պահանջէր որ ուրիշ մեծատունք ալ իւր օրինակին հետեւին և ժողովրդեան հետ խառնուին եկեղեցւոյ մէջ։

Ա. Թընչրեան էֆ.— Կ'երեւի թէ իմ առաջարկս սխալ կ'ըմբռնուի, վասն զի ես Կրօն. ժողովոյ ուշադրութիւնն հրաւիրած եմ ոտնանանով սեղանին վրայ ելնող տղայոց վրայ միայն, իսկ դասին մէջ ժողովրդ կանգնելու կամ չկանգնելու խնդիրը տարբեր է։— Տ. Խրէն Արշակեան Նաբ-Պէյ. Կրօնական ժողովը ուրախութեամբ նկատողութեան պիտի առնու այս խնդիրն, որ կը յանձնարարուի իրեն, բայց ուրախութիւն պիտի ունենայ արդեօք իւր որոշումներն յարգուած ու գործադրուած տեսնելու ժողովրդեան կողմէ, ըստ որում իւր իշխանութիւն բարոյական է լոկ։

Տ. Յովհաննէս քահանայ Մէրէան. — Շատ գոհ եմ տեսնելով Ազգ. Երեսփոխանութեան վրայ զոր ըրաւ Թընկրեան էֆէնտի և այն նախանձախնդրութիւն ոգին որ կը նշմարուի Եկեղեցւոյ սրբութիւնը և կանոնները պահպանելու համար։ Բայց, ճշմարիտն ըսելով, ես կը կարծէի որ իմ պատասխանիցդ զգածուելով չարթուս մէջ եղած լուգրական հրատարակութիւններէ, որք կը ծանուցանէին թէ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ հոգին կը կոխոտուի, պիտի փութային տարբեր հարցում մը և առաջարկ մը բերել, մինչ այսքան ոգեւորութեամբ կը վիճաբանիք եկեղեցւոյ քարերուն վրայ տանանանով կոխելու կամ չկոխելու խնդրոյն վրայ։

Նրէնէլ օրագրոյն մէջ կարդացինք Վատիկանի գլխաւոր թերթէ մը քաղուած տեղեկութիւններ որոյմէ կ'երեւէր թէ Պապականութիւնը դատաստանի մէջ ծառայելու և մեր ազգէ ժողովրդը կրօնախոհութեան հանուելու համար ինչ ջանքեր կը լինին, և ինչ արդիւնքներ ձեռք բերուած են։ մեր եկեղեցւոյ թշնամիք մեր չորս կողմը սեռեր, պնչարեր են, կը քարոզեն ամէն կողմ, նիւթական և բարոյական ամէն միջոցներով յատաք մղելով իրենց գործն։ ուստի և իւր եկեղեցւոյն և Ազգութեան պահպանման նախանձախնդիր իւրաքանչիւր ոք պէտք է նայն այս կենսական կէտին վրայ ուշադրութիւն դարձնէ։ Իրա՞ւ է թէ մեր Ս. Պատրիարք Հայրը մանրակրկիտ կերպով և մեծ հոգածութեամբ կ'աշխատի Ազգ. Վարչութեան հետ, բայց ես իւր Երեսփոխան իմ պատուոյն պաշտօնակցայս լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ այս կէտին վրայ։ և կ'աղաչեմ որ Ազգ. ժողովոյ ալ դարման մը խորհի այդ ցաւալի բիւրեղանդային դէմ։

Թէեւ Երեսփոխանք ոմանք խօսք խնդրեցին ստիպողութիւն տալու համար Տ. Մկրտեան Հօր առաջարկին, սակայն Առենապետ էֆ. յայտնեց թէ այսպիսի կարեւոր խնդիր մը օրինաւորութեան ճանրուն մէջ նկատողութեան առնուելու համար, գրաւորապէս պէտք է յանձնուի դիւանին։ Իսկ Թընկրեան էֆէնտիի երրորդ առաջարկն յղուեցաւ Վարչութեան Կրօնական ժողովին ի նկատառումն։

* *

ԱՌԱՋԱՐԿ Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻԻ

Առենական գործողութեանց կարգին մէջ, Առենապետ էֆ. ժողովին հաղորդեց Ս. Փափազեան էֆ.ի հետեւեալ գրաւոր առաջարկն։

Առաջարկութիւն

«Կաթողիկոսական խնդրոյն անակնկալ և արտասովոր ելից վրայ Պոլսոյ ազգային լրագրիրը և Թիֆլիզեցն հասած թղթակցութիւնք ծանուցին թէ՝ մինչդեռ ի Ս. Էջմիածին գումարեալ Համազգային ընտրող ժողովը և Պոլսոյ Ազգային պաշտօնական մարմինք և հոսանուն Ազգն ուրախութեամբ կը ընդունէին ապրիլ 21ին ի Ս. Էջմիածին կատարուած ազգային միաձայն ընտրութիւնն յանձին Ամեն. Տ. Մեսրոպեան Սարգսեանի ի Կաթողիկոսութիւն ամենայն Հայոց, մէկ կողմանէ Ս. Էջմիածնի Սինօդն առանձին ազերսագրով առ կառավարութիւնն Ռուսիոյ, և միւս կողմանէ ի Պոլիս յեկեղեցականաց և յաշխարհականաց ոմանք յատուկ ազերսագրով առ Վսեմ. դեսպանն Ռուսիոյ կը դիմէին, խնդրելով որ Ռուսիոյ Վեհ. Կայսրն բարեհաճի վաւերացնել զԱմեն. Տ. Մակար Սրբազան, եւ։

«Վրդրդոց այս հրատարակութիւնք այնպիսի տխուր տպաւորութիւն մը յառաջ բերին որ Կեդր. Վարչութեան Կրօնական ժողովն հարկ տեսաւ քննութիւն բանալ և իւր ատեանը կոչել Լաւոյ խորագիր Բիւզանդ էֆ. Փոզաճեանը, Մեղսուրեան Մը-կրտիչ էֆէնտին և ուրիշներն, որպէս զի կատարուած դաւաճանութեան գործին վերայ տեղեկութիւն քաղէ և ճշմարտութիւնն յերեւան հանէ։

«Ցարդ չդիտնալով թէ ի՞նչ արդիւնք ունեցաւ այդ քննութիւն, նախընթաց նիստին, օրակարգի խնդրոյն վրայ վիճաբանութեան առթիւ, խօսից կարգը բերաւ որ այդպիսի քննութեան մը, և անաչառ քննութեան մը հարկն յիշեցնեմ։ Եւ ըստ որում գրաւոր չէի բերած զայդ առաջարկ, այժմ ակաւասիկ կը փութամ լրացնել այդ օրինական թերին և առաջարկել որ Ազգային ժողովն բարեհաճի յատուկ ՅանձնաՀանձի մը միջոցաւ քննել և ստուգել այդ դաւաճանութեան գործն իւր յարակից պարագաներով հանդերձ։

«Այս քննութիւնը կատարել հարկ անհրաժեշտ կը դատիմ. որպէս զի հանցն ազգին ծանուցուին դաւաճանք և պատժուին յօրինաց և ի զգուշութիւն ապագայն։ և որպէս զի բամբասուած անձանց մէջէն որոշուին անմեղներն, եթէ կան։

«Արդէն հրատարակութիւնք և Տէր Մկրտեան Հայրն իւր տեղեկագրով ծանուցած են թէ Ս. Էջմիածնի Սինօդն յետ ստորագրելոյ կաթողիկոսական ընտրութեան պաշտօնական տեղեկագիրն, մասնաւոր պաշտօնագիր մ'ևս՝ հանդերձ իւր նախագահ Բարսեղեանց Մկրտիչ Արքեպիսկոպոսով՝ գաղտնի ստորագրեր և մատուցեր են առ Կառավարութիւնն Ռուսիոյ, խնդրելով որ բարեհաճի վաւերացնել զՄակար Սրբազան։

«Եւ որպէս զի Թիւրքիոյ եկեղեցականաց կողմէն ևս մի և նոյն դիմումն լինի, կերեւի թէ Ս. Էջմիածնի Սինօդն ի Պոլիս ունեցած մասնաւոր բարեկամաց միջոցաւ յաջողեր է ազերսագիր մ'ևս ասա գաղտնի ստորագրել տալ ոմանց յեկեղեցականաց և յաշխարհականաց իսկ, ինչպէս ստուգուած է, և մատուցանել Վսեմ դեսպանին Ռուսիոյ։ Այս ազերսագրին գոյութեան ականջալուր վկայ է Տ. Սահակ Հայրն Տ. Սարգսեան, զոր հաստատած է ի ներկայութեան Երեսփոխանաց։

«Կը պատմուի թէ Ամեն. Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի հրատարակութեանց մէջէն քաղուածներ մատուցուած են Ռուսիոյ դեսպանատան իբրև հակառակ Ռուսիոյ քաղաքականութեան և շահուց։ Կը պատմուի նաև, իբր թէ վարդապետ մը անձամբ դիմեր է Սրբազանի անցեալին նկատմամբ բարոյական ներ ու մատնութիւններ ըրած։

«Ազգ-ի օրամերթն այդ դաւաճանութեան լուրն կանխէն սկսած էր տալ, և Պարզեանց Սիրքիս եպիսկոպոսին կը վերագրէր գործը։

«Վերջապէս օգոստոս 3էն յառաջ ի Պոլիս դիտցողներ կան եղեր թէ Մելքիսեդեկ Սրբազան չպիտի վաւերանար, և այդ մասին կը սպասեն եղեր. ուստիւ զիմային և ի՞նչ բանէ ստացած էին այդ վստահութիւնն։

«Ինամով և անաչառ քննութիւն մը միայն կրնայ յերեւան հանել ճշմարտութիւնը։

Ազգ. Երեսփոխան

Ա. Պ. Պ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

31 Յունվ. 1886

Տ. Յովհաննէս քհնյ. Մէրէան. — Փափազեան էֆ.ի առաջարկութեան մէջ իմ անունս յիշուած է, իբր թէ ես իմ տեղեկագրով վկայած լինիմ թէ այդպիսի թուղթ մը ստորագրուած է։ կը յայտարարեմ թէ սխալ է այս կէտ։ Ես որ Սինոդին յայտնի խորհուրդներուն ներկայ չգտնուեցայ, ի՞նչպէս կրնայ լինիլ որ գաղտնի խորհուրդներուն ներկայ գտնուած լինիմ։ Ես սաչափը միայն ըսած եմ թէ դա մը նիւթուած է։

Ֆ. Ղազարոսեան էֆ. կրկնելով Փափազեան էֆ.ի առաջարկը, քննութիւն պահանջեց։

Ս. Նախագահն ցաւ յայտնեց որ այսպիսի առաջարկութիւններով հին ցաւերը վերանորոգել և մարած բոցեր արծարծել կուգուի, Ազգ. ժողովոյ ժամերն ի զուր կանցնին և աշխատութիւնը ապարդիւն կը մնան փոխանակ, ըսաւ, զբաղելու այն կարեւոր խնդիրներով որոց համար գումարուած ենք, այսպէս չարունակ նոր խոշնդոտներ կը հանուին և Օրակարգը մէկ կողմ կը մնայ, բայց պէտք է յիշել թէ Ազգ. ժողովս ամեն չարաթի նիստ չկրնար բնել, այս բան նեռնի ալ հակառակ է, մեր աշխատութեանց ալ դէմ է։

Դ. Սքէօչեան էֆ. անցղակի դիտել տուաւ թէ Փափազեան էֆէնտին կը սիրէ հին խնդիրներն արծարծել։

Յետոյ, Առենապետ էֆ. ի առաջարկութեամբ, որոշուեցաւ Փափազեան էֆէնտիի վերջինէ առաջարկն Առենապետաց Դիւանին յղել։

* *

ՀՐԱՖԵՆՇ ԷՋՄԻԱԾԻՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ

Օրակարգին անցնելէ առաջ, խօսք առնելով Դեր Գիւմիրեան Սրբազան, յայտնեց թէ տասնեւմի տարիներ կեդրոնին մէջ ազգային այլեւայլ պաշտօններով ծառայելէ յետոյ, վիճակի մը առաջնորդութեան կոչուած լինելով, կը հարիպրաբէր հրաժարիլ թէ՝ Երեսփոխանութենէ, թէ՝ Կրօնական ժողովոյ անդամակցութենէ և թէ բոլոր այն ճանձնաժողովներէն և Դիւանեներէն որոց անդամակից կը գտնուի։

Ապրիլ 21ին ի Ս. Էջմիածին Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին մատուցանելի տեղեկագրոյն խմբագրութեան համար նոր ճանձնաժողովոյ չկարելի, այլ գործն յանձնուի ուղղակի Ազգ. Վարչութեան և նորա Ս. Նախագահին, որպէսզի 1883ի Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովոյ կողմէ պատրաստեալ տեղեկագրին հիմ բռնելով, հարկ եղած դիտումն և ալեաստութիւնն ընեն, և այն պարագային միայն Ազգ. ժողովոյ դիմեն, երբ այդ ծրագրոյն մէջ հիմնական և սկզբնական կէտեր փոփոխելու հարկը տեսնեն։

Կ. Սքէօչեան էֆ.—Թէեւ ժողովս նախորդ նստին ներկայ չլինելով կատարելապէս տեղեակ չեմ եղած վիճաբանութեանց, սակայն բաւական կը համարիմ յիշեցնել թէ Վեհ. Մակար կաթողիկոսի ընտրութիւնը քուէարկուած օրը, Ազգ. ժողովս միեւնոյն ժամանակ որոշում մը տուաւ, այն է Ցանձնաժողով մը կազմել իւր ուսումնասիրողով նորընտիր Կաթողիկոսին մատուցանէ Թուրքիոյ Հայոց բաղձանքներն ի պահպանութիւն ոգւոյ և միութեան Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ։ դիտեմ թէ շատ անգամներ խմբագրուած, պատրաստուած են այս տեսակ ծրագրեր յոյս գծուած են Ամենայն Հայոց Հայրապետին պարտիքը և պաշտօնը և ընտրական եղանակի վերաբերեալ կէտեր։ սակայն ադոնք ծրագրական վիճակէ անդին անցած չեն, մինչ մեր արդի Ցանձնաժողովոյ ընելիքը պիտի լինի, այդ ամենը նկատողութեան առնէ յետոյ, նոր տեղեկագիր մը պատրաստել և մատուցանել Վեհ. Կաթողիկոսին ի նկատառումն։ Փափազեան էֆէնտի այսօր բոլորովին տարբեր առաջարկ մը կը բերէ, որ ոչ միայն խնդրոյն կարեւորութիւնը կորսնցնել տալու բնութիւն ունի, այլ և զայն դարձեալ երկարաձգելու, ըստ որում կաթողիկոսական խնդիրն այն կարգի խնդիրներէն է, որք թէեւ կենսական և կարեւոր, սակայն իրենց լուծումն չեն կրցած գտնել այսքան տարիներէ հետէ։ . .

Ս. Փափազեան էֆ.— (ընդ միջամտ) Ես այն հաւատքն ունիմ թէ դարձեալ չպիտի կրնան լուծուիլ։

Կ. Սքէօչեան էֆ. (շարունակելով) —Փափազեան էֆէնտին կրնայ այդ հաւատքն ունենալ, բայց ես կրնամ թէ Ազգ. ժողովոյ մեծամասնութիւնն անկեղծապէս փափաքող է որ այս կարգի խնդիրներ չերկարաձգին այլեւս և այս ուրեմն անձանց ձեռքը գործիք դառնալով, յարատեւ ժամավաճառ չընեն թէ՛ Ազգն և թէ՛ Երեսփոխանութիւնն։ Այդ երկարաձգումներ, այդ օր աւուր յարուցուած դժուարութիւնք ուրիշ բանի չեն ծառայեր բայց եթէ մեր մէջ բաժանում և ձգտում պատճառելու, մինդեռ մենք պէտք ունինք միաբանութեան և համերաշխ գործակցութեան։ Ա՛լ բաւական է ինչ որ գժտութիւն սերմանեցին և ինչ որ իրենց անձնական կրից և շահուց գործիք ըրին ոմանք, այսպիսի պատրուակներով։

Ս. Փափազեան էֆ. — Կը խնդրեմ, Ատենապետ էֆէնտի, թէ ինչեր կ'ըսէ Սրվանձեան էֆէնտին խօսքն ինձ ուղղելով։

Կ. Սքէօչեան էֆ. — Իմ ըրած նկատողութիւնս ընդհանուր առմամբ են։ բայց թէ Փափազեան էֆէնտին կ'ուզէ իրեն վերագրել զանոնք, այդ ինձ չվերաբերիր։

Ս. Փափազեան էֆ. — Եթէ պատասխանել պէտք ըլլայ, ես ալ շատ ըսելիքներ ունիմ։

Կ. Սքէօչեան էֆ. Եթէ քաջութիւն ունիք, կրնաք ըսել։

Առենապետ էֆ. — Կը խնդրեմ որ այսպիսի միջադէպերով վիճաբանութեան ընթացքն չշեղինք, խնդիրը բաւական պարզուած է արդէն և շատ դիւրին պիտի լինի մեզ որոշում մը յանգիլ, եթէ ուզենք քիչ մը կիրար հարկնալ։

Կ. Սքէօչեան էֆ. — Ես խնդրոյն կարեւորութիւնն զգացնելու համար էր որ ըրի այդ մի քանի դիտողութիւնները և չէի կարծեր որ գտնուեր Երեսփոխան մը որ մասնաւորապէս իւր վրայ առնուր զանոնք։ Եզրակացնելով ուրեմն, կարդացուիսի որ ժողովս առանց այլ եւս վիճաբանելու, ձեռնարկի Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովոյ կազմութեան, որպէս որոշուած է արդէն, և ոչ թէ խնդիրը Վարչութեան ղրկուս նոր առաջարկներով զբաղի։

Ս. Փափազեան էֆ.—Ամենայն թէ ինչպէս այնպէս կրնամ թէ ինչպէս մը խորհրդարանական Ցանձնաժողովոյ մը ստեղծումն ալ ինչպէս մը ինչպէս մը դարձեալ Վարչութեան ոտքերուն տակ։ Ցանձնաժողովոյ մը յանձնուելիք գործն ալ ինչպէս մը ինչպէս մը դարձեալ Վարչութեան ոտքերուն տակ։

Տիգրանակերտի Գաւառական Ե. բեսփոխանական Ժողովը կազմուած և ընտրութեան վաւերացումը խնդրուած լինելով, Ժողովը, յետ քննութեան վաւերացոյց զայդ ընտրութիւն և որոշեց հաղորդել զայս Տիգրանակերտի այցելու հովիւ Դերձակեան Դեր. Արիստակէս եպիսկոպոսին։

Ֆոր ֆե Պոֆոր կը ծանուցանէ թէ Դեր. Ինֆիյէեան, որ ինչպէս յայտնի է հոգեւոր գլուխն է Հայ-Հռովմէականաց մէկ բաժանեալ մասին, վերջերը բանակցութիւններ սկսած էր մայրաքաղաքիս պապական փոխանորդ Տ. Բոթէլլիի հետ, իւր հպատակութիւնն յայտնելու համար Ս. Պապին։ Կ'ըսուի թէ այդ բանակցութիւնք ի յանգ ելնելու վրայ են։ Տ Բոթէլլի քանի մ'օր առաջ ծանուցեր է թէ հպատակութիւնը կատարուելէ յետոյ, Պապն իւր օրհնութիւնը պիտի ղրկէ յատուկ կոնդակաւ։

Միացեալ Ընկերութեանց Պոյամբքէյի Մասնախումբը թատերական ներկայացում մը կուտայ այս գիշեր տեղւոյն Ազգ. Վարժարանին Սրահին մէջ։ Խաղին դերերը պիտի կատարեն անձնուիրաբար նոյն իսկ Մասնախումբի անդամ. Անդամք։ Հասոյթը պիտի կենսուի Հայոց Միաց. Ընկերութեանց և Պոյամբքէյի Ազգ. Վարժարանին միջև։

Հրատարակեցան ՀԱՇՈՒԱԿ ՈՍԿԵՂԷՆ ԴՐԳՈՒՒԹԵԱՆ գրաբառ հանդիսի փետրուարի Թիւն, և ՀՆԳԱԿ զաւեշտաթերթի առաջին տետրն։

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

1 Փետրուար

ԱԶԳ. ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ Օգտակար կտակ մը
ՎԷՊ Ապուշը. Ա. ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ
ԳՐԱԿԱՆ 1885 տարին Թուրքիոյ Հայ գրականութեան համար Լ. ԲԱՇԱԼԵԱՆ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ. Թիֆլիս կէս դար առաջ եւ այժմ Պ. Տ.
ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ Աշխարհիս ընչեղագոյն կինը Հ. ԷԿԻՆԵԱՆ
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ Բանք ընդ սոխակ Մ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ
ԶԱՆԱԶԱՆԻՆ ԸՆԴՀԱՆ ԺՈՂՈՎ Ֆ. ՏԱՄԹԱՑԷՎԱՐԻ ՄԱՅԻՍԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ. Առաջարկեալ խնդիրք.— Խնդիր Թիւ 15.—Լուծումն Թիւ 11 խնդրոյ.
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. Օրուան խնդիրները
ՔԱՂՈՒԱԾ ՇԱԲ. ԼՐՈՑ. Արտաքին, Ներքին, Ազգային

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայս. հրամանաւ 30,000 ղրուշ ամսաթոշակ յատկացուեցաւ Ներքին գործոց Նախարդ Նախարար Բարձր. Էահէմ փաշայի։

Մանրութիւ Օրէնքով զրոյց մը կը լսուի թէ Նախարդ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշա Էնկիւրիի կամ Սեբաստիոյ կուսակալ պիտի անուանի։

Մայրաքաղաքիս Ֆրանսական դեսպանատան պահակ Բէրէլ շոգենաւն երեկ ժամը 6 ին Մարմարա ուղեւորեցաւ։

Մովային Նախարարութիւնն հրամայած է որ ծովային պահեստի զինուորք ի զէն կոչուին։ Կայսերական Ռէտ շոգենաւը չորեքշաբթի օր Տրապիզոն գնաց այդ զինուորները բերելու համար։

Երերուն Պարտուց յարդարման արժէթղթոց Ծանձնաժողովը տեղեկանալով որ ասկից առաջ եղած հարկեցուցիչ փոխառութիւնն ի հաշիւ չէր առնուած, Եմտական Նախարարութեան դիմած է որպէս զի այդ փոխառութիւնն եւս երերուն պարտուց յարդարման մէջ մտնէ։

Եմտական Նախարարութիւնը խնդիրը Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ներկայացուցած է։

Ցայսմ է թէ որոշուած է Թուրքիայէ և օտար երկիրներէ յԱրեւելեան Ռումելի ներմուծելի ապրանաց համար 8 առ % մաքս առնուլ։ Թէպէտ կը ծանուցանէ թէ մայրաքաղաքիս թէ՛ օսմանեան և թէ՛ օտար հպատակ վաճառականք անցեալ երկուշաբթի Վալիտէ Խանի մէջ ի ժողով գումարելով որոշեր են հանրագիր մը պատրաստել և ներկայել Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին բողոքելով այդ որոշման դէմ։

Մանրութիւ կիմանայ թէ օսմանեան եան արժէքեաց Լոնտոնի մասնախումբը՝ Բ. Դրան և Պուլկարիոյ միջեւ գոյացեալ համաձայնութեան մասին դիտողութիւններ ներկայած է կայս. կառավարութեան։ Այդ մասնախումբ կը գանգատի թէ Արև. Ռումելիի տուրքն Ընդհ. Պարտուց Վարչութեան յատկացնելու մասին ոչ է յիշատակութիւն եղած չէ կնքեալ պայմանագրոյն մէջ։

Մենրիալ Տէբլոմենիէ կը կարծէ գիտնալ թէ Աղեքսանդր իշխանին ի Կ. Պոլիս ուղեւորութիւնն որոշուած է։

Վերոյիշեալ լրագիրը կը յաւելու թէ իշխանը երկու եօթնեկի չափ պիտի մնայ ի Կ. Պոլիս և յետոյ ըստ պարագայից Լոնտոն պիտի երթայ, ուր համակրական ընդունելութիւն մը վերապահուած է իրեն։ Իշխանն այնչափ վստահ է իւր ժողովրդականութեան վրայ որ կը կարծէ թէ պիտի կրնայ այս ուղեւորութիւնն ընել առանց իւր շահուց վնասելու. անանկնուելի պարագայներ միայն պիտի կրնան իշխանին որոշումը փոխել։

Աթէնքէն կը գրեն թէ հելլենական նաւատորմիղ, որ Միլօ կղզին կը գտնուէր, Էյրիպօղի նաւահանգիստնեբէն մին գնացեր է։ Նաւատորմիղ կը բաղկանայ 33 շոգենաւէ և առագաստաւորէ, որոնց հետ կան նաեւ երկու զրահաւորք և վեց փոխադրանաւք։ Հելլենական նաւատորմին զինուորաց թիւն է 2784։

Փիլիպէի աւստրիական ընդհ. հիւպատոս Պ. Փիօմպաձէ, որ երկու ամսէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, հրաման ստացաւ անմիջապէս իւր պաշտօնատեղին ուղեւորիլ։

Պ. Փիօմպաձէի երեկ առաւօտեան կառախումբով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս։

Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան մօտ կայս. Գօմիսէր անուանեցաւ Քուրքը էֆ. ի որ յառաջագոյն եւս կը վարէր զայս պաշտօն Յագրիանուպոլիս։

Ֆրանսական փոխ-հիւպատոս Պ. Պըլան, որ մասնաւոր պաշտօնով Դարգանէ գնացած էր, մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

Մայրաքաղաքիս հելլենական դեսպանատան խորհրդական Պ. Միչէլ Բաբաբեկօբուլօ, որ Հռովմի դեսպան անուանած է, երեկ Աթէնք մեկնեցաւ ուստից իւր նոր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

Նախընթաց օրը ցորեկ ատեն մեծ գողութիւն մը տեղի ունեցաւ Ղալաթիա Խարաճճի փողոցը Բէֆալոնիացի Նպարավաճառի մը խանութին մէջ։ Գողցուած գումարն 1200 ոսկւոյ կը հասնի։ Ոստիկանութիւնը չարագործները փնտռելու վրայ է։

Ներքին գործոց Նախարարութիւնն հետեւեալ պաշտօնական ծանուցումն ուղղած է լրագրաց։

Շէյխ-իւլ-Իսլամի պաշտօնատան մէջ գումարեալ յատուկ յանձնաժողովոյ մը որոշմամբ կը ծանուցուի թէ ամէն անոնք, որք ամսաթոշակ կ'ստանան որբերու արկղէն, պարտին ամէն երեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը դիմել վերոյիշեալ յանձնաժողովոյ, ի ձեռին ունենալով իրենց բնակած թաղին կողմէ տրուած վկայագրեր, որոնց մէջ գրուած պէտք է լինի իրենց հօր անունը, ինչպէս նաև իրենց անունը, տարիքը, արհեստը, նոյնպէս վաւերացեալ պէտք է լինին իրենց ամսաթոշակներն ստացած լինելու համար տրուած անդորագրերուն վրայ իրենց դրած գինքերու կամ ստորագրութեանց ճշդութիւնը։

Ամսաթոշակներն այս վաւերացումներէն յետոյ պիտի վճարուին։ Թաղապետութեանց եւս տեղեկութիւն տրուած է թէ թաղերու իմամներն մոխիրներն այս վկայագրերու պատրաստութեան համար ոչ և վարձք չպիտի ստանան, ըստ որում այդ վկայագիրը մէկ անգամ պիտի տրուին։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲՕԲՈՒՐԻ

Ց. ԷՖ. ԱՍՍԱՏՈՒՐԻ

ԼԷՊԼԷՊԻՃԻ ՀՕՐ ՀՕՐ Օքէրայէն հաղորդած

(ԴԱՇՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ)

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պոլիս Հավիտիպէ ճանապէ, Թ. 34, Արամեան Էֆէնտիի թղթավաճառանոցը։

Ա Զ Դ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒԹՅԱՆ

Բրիտրիթէի արժէթղթոց 8 րդ վիճակահանութիւնն հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ շաբաթ օր, 1/13 փետրուարեան ուրբաթ ժամ 11 1/2 ին, Օսմ. Կայսերական Պանքայի Պոլսոյ դրասենեկին մէջ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՂԱՍ

Փարիզ, 11 փետրուար.

Երեսփոխանաց ժողով. — Այսօր վիճաբանութեան առարկայ եղաւ հանքային գործառոյց ներկայացուցիչ Պ. Պասի երեսփոխանին հարցապնդումն «կառավարութեան անգործութեան վրայ Տրքաղվիլի գործադուլին ցաւալի դէպքերուն մէջ։» Ցայսմի է թէ Տրքաղվիլի հանքաց և գործարանաց դեր-տնօրէն Պ. Վադրէն յունուար 27 ին սպաննուեցաւ գործադուլ ընող գործաւորներէն։ (Արէ-Լուի մէջ արդէն պատմուած է։)

Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Պահոյի մէկ ազգու պատասխանէն յետոյ, Երեսփոխանաց ժողովն՝ 188 ի դէմ 301 ձայնիւ՝ ընդունեց օրակարգ մը որ վստահութիւն կը յայտնէ կառավարութեան հոգածութեան ի նպաստ աշխատաւորաց շահերուն, և իւր ազդուութեան համար ի պահպանումն բարեկարգութեան։

Երէկ, արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ դեսպանական ընդունելութիւն եղաւ։ Ցունաստանի դեսպան Պ. Տէլիեանիի հետ խօսակցութեան մը միջոցին, Պ. Ֆրէսինէ ազգու կերպիւ դիտել տուաւ այն ծանը վտանգներն որոց պիտի ենթարկուի Ցունաստան եթէ Թուրքիոյ վրայ յարձակի։

Պ. Պ. Լէոն Սէյ, Խտուարտ Հէրվէ և Լէզոնդ տը Լիլ անդամ ընտրուեցան Ֆրանսական Ակադեմիոյ։

Հռոմ, 11 փետր.

Վիէննայի իտալական դեսպանատան խորհրդական Պարոն Կարվանեա պաշտօն ստացաւ վարել Պոլսոյ իտալական դեսպանատան գործերն երկրորդ կարգի դեսպանի տիտղոսով։

ԱՃԱՆՍ ՌԻԻԴԷՐ

ՍԸՐ ԶԱՐԼՍ ՏԻԼՔԻ ԴԱՏԸ

Լոնտոն, 21 փետրուար

Այսօր տեղի ունեցաւ Պ. Քրոֆորտի բացած դատն ընդդէմ Սըր Զարլս Տիլքի, շնութեան մեղադրանութեամբ։ Սըր Զարլս Տիլք անպարտ արձակուեցաւ։ Մեծ կարեւորութիւն կընծայուէր այս դատին, ըստ որում լրագիրք ոմանք կարծիք յայտնած էին թէ Սըր Զարլս Տիլք պիտի պարտաւորուէր թողուլ քաղաքական ասպարէզն եթէ անպարտ չարձակուէր։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ՂԱՒԱԹԻՈՑ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 4 փետրվար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3	Լոնդրայի վրայ պանքայի)	.....	110 7/8
3	» » » (վճռական)	.....	110 1/2
3	Բարիզի » (պանքայի)	.....	22 85
3	» » » (վճռական)	.....	22 92 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսոլիտէ

		Գահեկան
Երեկ երեկոյ գոց. (Միաց. D. Սէրի Գ. Կ.	16	1
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	16 2 1/2
Ներքին մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուս	»	16 5
Բարձրագոյն գին	»	16 6 1/2
Նուազագոյն »	»	16 5
Կէս օրին		16 6
Նախառութիւն 1858)		
» 1862) A. Սերի Գ. Կ.		25 20
» 1860)		
» 1863) B.		15 35
» 1872)		
» 1865)		
» 1869) C.		16 5
» 1873)		

Ինիֆիթ Եգիպտական

Երեկ իրիկուն գոցուելուս	.....	71 20
Այս առաւօտ բացուելուս Գ.Կ.	.....	71 25
Կէս օրին	.....	71 25

ԲԱՆԿՆՏՈՒՄՈՒԹ

Լոմբարդ ժիրոներալ	Գ. Կ.	Ամբ. Լ.	3 20
Բրէսի ժիրոներալ	» »	Օ.Ամ. »	6
Պանք ազ Գոնս	» »	» »	4
Օսմ. Շահմ է վալէօր	» »	» »	3 15
Թրամուէյ	» »	» »	287 1/2
Լուսէլիի երկաթուղի		Ֆր.	36
Ոպլիկասիոն ազ Բրիօրիթէ		»	—
Ռամնեթուղի Լաւրիսսի		»	47

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 12 փետրուար, ժամ 5 վայր.			15 երեկոյ
Ոսկի ազ քանսոլիտէ			100 3/4
Ռոմ. » Սերի Դ.	բացուելուս		14 1/2
» » »	գոցուելուս		14 1/2
» » »	Ա.		26 1/4
» » »	Բ.		15 7/8
» » »	Գ.		14 1/2
Օթոման 1871			67
Փոխառութիւն 1877			79 3/4
Պանք Օթոման			9 1/2
Ռուսական փոխառ. 1873			97 7/8
Եգիպտական միացեալ (Իսմիֆիէ)			64 1/2
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)			89
Տպրա Սանիէ			52 3/8
Տօմանիէալ (փոխառ. Բօշիլը)			89 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0			— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ			25 386
Վիէննա, 12 փետրուար, ժամ 4 երեկոյ			
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ			126 90
Օսմանեան երկաթուղի			17 70
Բարիզ, 12 փետրուար, ժամ 3 վայր.			45 երեկոյ
Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0			109 22 1/2
» » 3 0/0			81 40
Օսմանեան քանսոլիտէ Սերի Գ.	բացուելուս		14 52 1/2
» » »	գոցուելուս		14 57 1/2
» » Սերի Բ.			15 75
» » Գ.			14 60
Օսմանեան երկաթուղի			34 87 1/2
» Բեժիի բանկեթուղթք			— —
Պանք Օթոման			490
Դրեսի Լիոնէ			548 75
» Ֆոնիէ			1330
Բանկնեսոմ Լիոնի			1265
Սուէզի ջրանցք			2155 75
Ռուսական 5 0/0 1877ի			100 3/8
Իտալական Ռանթ			97 27 1/2
Եգիպտական միացեալ			323
Պղանիական (արտաքին)			56
Բրիօրիթէ Թիւրք			356 25
3 0/0 Հելլենական			265
Զէք Լոնդրայի վրայ			25 18

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 12 փետրուար, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ		
Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0		—
Օսմանեան քանսոլիտէ Սերի Դ		14 72 1/2
Եգիպտական		326 25

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

« ԱՐԵՒԵԼՔ »Ի

ԲԵԴՐՈՊՈՒՐԻ, 24 յունուար

Մեր հայրենակից տաղանդաւոր Նկարիչ Յովհաննէս Այվազովսկու պատկերահանդէսը, ինչպէս գրած ենք արդէն, բացուած է տեղւոյս Արուեստական Ճեմարանի դահլիճներուն մէջ։

Այս ամբողջ մի շաբաթէ վեր է, որ մայրաքաղաքի մամուլը շարունակ խօսում է Այվազովսկու նկարչական հանճարի վրայ։

Աւելի մանրամասնօրէն խօսող և ուշադրութիւն դարձնող ռուս աղդեցիկ Նովոյ-Վրեմյա թերթն է։ Այդ լրագիրն առաջին անգամ եղաւ, որ հրապարակօրէն մայրաքաղաքի ընտիր հասարակութիւնին և նկարիչներին հրաւիրեց տօնել Այվազովսկու նկարչական գործունէութեան յիսունամեակը. իւր բազմաթիւ գրուածներուն մէջ տաղանդաւոր ծովանկարչի վերայ, Նովոյ-Վրեմյի հրատարակիչ յայտնի Սուվորինն 15 թուով համարում է միջի այլոց ահա՛ ինչ է գրում.

«Ես մի առանձին բաւականութեամբ եմ կանգ առնում Յովհաննէս Այվազովսկու անուան վերայ. մի առանձին յարգանքով եմ վերաբերվում դէպ ի այս անունն, որ յիսուն տարիների ընթացքում չի կորցրել իւր դիւթական թովչութիւնն և հիացումն թողնելու ոչ էստիտիկական ճաշակից զուրկ հասարակութեան վերայ։

«Գրել Յ. Այվազովսկու նկարների վերայ համարեա թէ ծիծաղելի է, և անկարելի. եթէ մարդ հասկանում է թէ ի՞նչ բան է նկարը, ուրեմն, անկասկած նա գիտէ, ի՞նչ բան է, ո՞վ է Յ. Այվազովսկին։ Ինչո՞ւ կրկնել այն, որը բոլորին յայտնի է, որը ամենին եւս էստիտիկական բաւականութիւն է տալիս։

«Ո՞վ չէ խօր մտածմունքների մէջ ընկղմուել Յ. Այվազովսկու պատկերների վրայ. ո՞ւմ սրտի մէջ այդ պատկերները դէպ ի գեղեցիկը, բնութիւնն իսկական անկեղծ զանազանումն առաջ չի բերել։ ո՞ր մէկը նորա նկարները նայողներից չի ընդունել կամ չի հասկացել նորա զորեղ տաղանդը...։

«Յ. Այվազովսկու տաղանդի առանձնայատկութիւնը կայանում է նորա ջրային բուռն բորբոքի մէջ, նորա ընտիր, ճարտարարուեստ տպաւորութեան մէջ, որոց հետ մարդկային անձնաւորութիւնն անկարող է մրցել, անկարող է սանձահարել է նրանց և որոց չէ կարող չհպատակուիլ։ Նա պէտք է նկարէ, երբ նորա գլխում արդէն նկարը մի որոշ ձեւ է ստացել, իսկ նորա խելքը, գլուխը այնպէս անհանգիստ է բորբոքուած որ նա մի վայրկեան հանգստութիւն չդիտէ. նա իւր գլխում (խելքում) միշտ որևէ նոր բան է ծնեցնում ստեղծում, որ նրան անհանգստացնում է մինչ այն ժամանակը, մինչեւ որ նա չնստի ծոլբերդի առաջ և չնկարի քաթանի վրայ այն բուլորը, որը նորան ալեկոծում է և անհանգստացնում,

«Գեղեցիկ ճառ ասաց Յ. Այվազովսկին ճեմարանականներին, ազնիւ և չափազանց ճշմարիտ ճեմարանի այժմեան ուղղութեան և ծրագրի յանգիման։ Այս եւս նորա գեղեցիկ ծառայութիւններից մէկն է, կանգնիլ երեսս առ երեսս երիտասարդ տաղանդների հետ և ասել նոցա, մինչ այժմ որոշուած սովորութիւնների հակառակ, որ նկարչի գործը բոլորովին նորանում չի կայանում որ սպասէ պոռոէրների, այլ նորանում, որ նա որքան կարող է իւր վստահութիւնով շատ պարապէ, նկարէ, իւր ոգեւորութեան թելադրութիւնից դրդուած։

«Այս տեսակէտից Յ. Այվազովսկին անձամբ փայլուն օրինակ է ներկայանում, հաստատելով որ ուժեղ տաղանդին պոռոէրներ հարկաւոր չէն։ Արհեստաւորին պատուիրում են, իսկ նկարիչներին գնում, առնում են դրամաւ այն, ինչ որ նորքա իւրեանց ազատ կամքով նկարում են։

«Եւ բոլորը, ինչ որ նկարել է Յ. Այվազովսկին յիսուն տարիներէ ընթացքում, բոլորը միասին առած կազմում են այնպիսի մի ահագին ժողովածու առաջնակարգ տաղանդի փայլուն հեղինակութիւնների, որի առաջ երկրպագել հարկաւոր էր դեռ շատ առաջ բոլոր այն մարդկանց, որոնք սիրում եւ յարգում են արուեստը։

«Յ. Այվազովսկին միշտ հասարակական լրագրներից հեռացնել, խորշել է։ Նա չի ժողովել ունեւոր բարեկամներ և ոչ արքանեակներ, որոնք նորա հանդէսները տօնէին, ինչպէս այս մեր օրերում ընդհանուր սովորութիւն է դարձել։ Նշանակում է անձնական շահը չի նորան հետաքրքրել և ոչ նորա անձնական ինքնասիրութիւնը երեւան եկել յիսուն տարիների ընթացքում։

«Այս, Պարոնայք, ասել դիւրին է՝ յիսուն տարի։ բայց յիսուն տարի անդադար աշխատանքից, չհանդչող ներշնչութիւնից, յիսուն տարի գործելուց, որից յետոյ դեռ կարելի է նկարել «Ալիք» և «Փոթորիկ» այնպիսի կախարդիչ, թովիչ և սարսափեցուցիչ կատարելութեամբ, այս միայն մատչելի է հանճարաւոր տաղանդին, որի համար գոյութիւն չունի ժամանակը։

«Վերջապէս ժամանակն է տօնել, յարգել Յ. Այվազովսկու յիսունամեակը, հաւատացած գոլով որ բոլոր այն լուսաւորեալ անձինք որք սիրում են արուեստը, մեծ և լի համակրութեամբ կը համաձայնին այս գեղեցիկ և հաղուագիւտ հանդիսին։

«Ասում են, Յ. Այվազովսկին շատ թոյլ նկարներ էլ է նկարած, նորա անուանն անարժան, շատ լա՛ւ, պարոններ, սորանից ի՞նչդուրս եկաւ։ Լա՛ւ, իսկ այն քննադատները, որոնք այս ասում են, նրանք իրանց կեանքում մի՞թէ սխալներ քիչ են արել, երեւան չեն հանել իրանց տկարութիւնն, անհասկացողութիւնն և մինչեւ անգամ տգիտութիւնն։ Զին չորս ոտով է, բայց նա էլ է վեր ընկնում-սայթաքում։ Թող Յ. Այվազովսկին նկարած լինի շատ թոյլ պատկերներ, բայց դոցանով չպէտք է մոռանալ նորա հանճարեղ պատկերները։

«Մի մոռանա՛ք, որ Յ. Այվազովսկին 73 տարեկան է, նորա աչքերն էլ այն չեն, նորա ձեռքերն էլ այն չեն, որոնք ստեղծել են նորա լաւագոյն նկարները, և այնու ամենայնիւ այս աչքերը և այս ձեռքը կարողացել են ստեղծել «Ալիք» և «Փոթորիկ» և «Բալտիկեան ծովը»։

Մինչդեռ լրագիրները վիճում են միմեանց հետ, թէ այս ինչ նկարած պատկերի ժամանակից պէտք է հաշուել յիսունամեակը տօնելու համար, կամ մի այլ պատկերից, որ մի տարի առաջ և ուշ է նկարած, ահա՛ ինքն Յ. Այվազովսկին այս նամակն է ուղղել Նովոյ-Վրեմյին տպագրելու.

«Մեծ. պարոն, իմ անկեղծ շնորհակալութիւնս մատուցանելով, ինչպէս ձեզ անձամբ, նոյնպէս էլ այն բոլոր անձանց, որոնք մամուլի մէջ ցանկութիւն են յայտնած տօնել այս տարի իմ նըկարչական գործունէութեան յիսուն ամեակը, իմ պարտականութիւնս եմ համարում յայտնել ձեզ, որ որովհետև միայն ոսկէ միտալ, պատուանշան ընտանալով կայսերական Արուեստական ճեմարանն թողել եմ 1837 թուականին, ուստի, ճեմարանի կանոնների համաձայն իմ նկարչական գործունէութիւնը պէտք է հաշուել այս ժամանակից, որ և ես ընդունում եմ միանգամայն իրաւացի և այդ հիման վրայ ներկայ տարում իմ յիսունամեակս տօնելը փոքր ինչ յառաջագոյն է ներկայանում։ Այժմ ինձ չափից դուրս վարձատրուած համարելով այն ինձ հմար թանկագին ուշադրութիւնէն, որը այնպէս միաբան արտայայտեց, և ցոյց տուեց մեր ամբողջ մամուլը թէ՛ դէպի իմ վերջին հեղինակութիւններին և թէ՛ ինձ անձամբ, խնդրում եմ ձեզ ընդունեցէք և այլն։»

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼԳ

Զուիցերիական պոռոնթիւն. — Ճինէվրայի Թրէնդն լրագիրն հետեւեալ պատմութիւնը կ'ընէ.

Լուի Ֆիլիբի թագաւորութեան օրով, Զուիցերիական Դաշնակցութեան նախագահն էր Հէնրի Տրիւէ, որ հակառակ իւր ունեցած բարձր պաշտօնին, պահած էր՝ ինչպէս յայտնի է՝ իւր գեղջկական բարեմիտ պարզութիւն։ Իւր միակ ծառան էր առոյգ և պառաւ ատնտուտ մը, որ մեծցուցած էր զնա և կը կատարէր նորա առտնին գործերն։

Օր մը, Լուի Ֆիլիբ Տրիւէի մօտ զրկեց դեսպան մը, Պ. Պուա-լը-Գոնդ։ Այս վերջինս կը հասնի Փարիզէն Պէռն և Պէռնէն ի Լոզան, ուր կ'երթայ Պ. Տրիւէի մօտ, որ կը բնակէր Պառի փոքրիկ տուն մը։ Կը քաշէ զանգակի թելն և ձայն մը ներսէն կը գոչէ.

—Հրամեցէք ներս... այս նորէն ո՞ր սատանան է։

Դեսպանը կը մտնէ խոհանոցն ուսկից կուգար ձայնը և կը գտնէ անդ պառաւ մը որ խահուէ կ'աղանձէր պտուկի մը մէջ, փայտի կտորով մը խառնելով, որպէս զի ամենն հաւասարապէս խորովին։

—Կ'ուզեմ խօսիլ Պ. Տրիւէի հետ, ըսաւ Պ. Պուա-լը-Գոնդ։

—Ի՞նչ կ'ուզէք իրմէ։ Դեռ հիմա դուրս ելաւ, որովհետեւ մինչեւ այժմ անդադար աշխատած էր։

—Բայց, ըսաւ այցելուն զարմացած այս հարցումէն, կ'ուզէի գործերու մասին խօսիլ նորա հետ։

—Է՛ լաւ, կարծեմ Պիլին գնաց քիչ մը գինի խմելու և պատառ մը խորոված երշիկ ուտելու քանի մը բարեկամաց հետ։ Շա՞տ սիրողական գործի համար կ'ուզէք...

Պարզամիտ կնոջ անկեղծութիւնը զուարճացնելով զՊուա-լը-Գոնդ, պատասխան տուաւ.

—Իրա՛ւ որ, այո, տիրոջս կողմէ կուգամ։

—Ա՜հ, ծառայութեան մէջ էք։ Լա՞ւ ատուն է։

—Է՜հ, բաւական. իմ տէրս Ֆրանսայի թագաւորն է։

—Այ թշուառական. փառաւոր տեղ մը ըլլալու է։ Ձեր ձեռքն է ամէն ինչ. նզովե՛ց արմատ, ինչպէս ըրած ես այդ թիւլերիի մէջ սպրդելու համար։

Դեսպանն այլ ևս չդիմանալով, կարճ կապեց և ըսաւ. «Տեսնենք, կրնա՞մ խօսիլ Պ. Տրիւէի հետ»։

—Է՛ լաւ, ըսաւ սպասուհին, որոյ հեռատեսութիւնն յաջեցած էր, երթամ տեսնել մեր պարոնը, բայց բարեհաճեցէք խահուէս դարձուցեալ մինչեւ որ վերադառնամ և ուշադրութիւն ըրէք որ չայրի։

Պ. Պուա-լը-Գոնդ առաւ փայտի կտորը և դէպ աղէկ ի կատար հանեց իւր գործը։

Երբ պառաւը վերադարձաւ, այրուածքն հոտ մ'առաւ և գոչեց դեսպանին մատնելով. «Ա՜խ, խահուէս ալ այրեր է, այս անճարակը չէ կրցեր խառնել։»

Տրիւէ կը հասնի. «Էհ՛, բարե՛ւ, Պ. դեսպան, դահլիճը մտէք եթէ կը բարեհաճիք։»

Հաշիւ դուռը փակուած էր, բարի կինը լսեց երկու պետական մարդոց կոկորդաւոր ծիծաղն այն տեսարանին վրայ զոր պատմեցինք։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Ֆիլատէլֆիայի մէջ հրդեհ ծագելով Սէն-Գլուի պանդոկն և մի քանի տուներ հրոյ ճարակ եղեր են։ Վնասը կը հաշուի 500,000 տոլար։

—Տիկին Սարա Պէռնար յառաջիկայ ապրիլ 15ին Փարիզէն պիտի մեկնի Յ.Մերիկա, ուր ներկայացումներ պիտի տայ տասներեք ամսոյ չափ։ Հռչակաւոր դերասանուհին մէնի մի ներկայացման պիտի ստանայ 3500 ֆրանք, և որոշեալ գումարէ մը աւելի եղած հասոյթին կէսը։

—Փարիզի մէջ, Թուռա-Գուռոն փողոցը, Լորենէնս գործարանն հրոյ ճարակ եղեր է վերջերս։ Հակառակ անմիջական օգնութեանց, չորս հոգի այրեր են և տասն և հինգ հոգի վիրաւորեր՝ պատուհաններէն վար նետուելով։

—1885ին Նիւ-Եորքի մէջ մեռեր են 38,696 հոգի, այսինքն 25,24 առ 1000 30,038 հոգի ծներ և 11,716 ամուսնութիւնք տեղի ունեցեր են։ Հեռաբբրքական մանրամասնութիւնք։ վեց սպիտակ ամուսնացեր են վեց սեւամորթ կանանց հետ։ եօթն սեւ և վեց չինացի ամուսնացեր են սպիտակ կանանց հետ։ Ամուսնացելոց տասն երկուքն ութսունը անցած էին։

—Վերջերս Օպրիվի (Ֆրանսա) մէջ մեռեր է կին մը 124 տարեկան։ Ծիրար խաթունը մինչեւ վերջին վայրկեանը պահած էր քաջառողջութիւնը, և յաճախ տեսած են զայն որ փայտի խուրձ մը չալած կը վերադառնար անտառէն։

—Բէչթայի քաղաքապետութիւնն 100 հազար ֆրանք ծախսելով բանալ տուած է արդէզեան ջրհոր մը՝ տաք ջուր մատակարարելու համար հանրային հաստատութեանց և բաղանեաց։ Ջրհորն այժմ գերազանցած է արդէզեան ջրհորոց ծանօթ խորութիւնն, այն է 951 մետր։ Օրական 300 մետր խորանարդ ջուր կը մատակարարէ 70° աստիճան, և մոգիր են ջրհորը փորել մինչեւ որ ջուրն հասնի 80° աստիճան տաքութեան։

—Անգլիական կառավարութիւնը Մ. Նահանգաց մէջ չենել տուած է ընդծովեայ թունդանոթ մը՝ ջուրին տակէն ռումբ կամ թորբիլ արձակելու համար։ Այս նոր հրանօթն հաւանաբար իմաստ պիտի փորձուի Բորդամուրի մէջ։

—Եւրոպական խաղատանց մէջ այժմ պոպոյային կը յաջողէ Բոուբէն, այդ գերազանցապէս անգլիական խաղն զոր ամենուրեք կը խաղան ի Միացեալ-Նահանգս, Նիւ-Եորքի հինգերորդ Ավենիւին, որպէս և իւրանական ամենէն զարգելի թաղին մէջ։

—Անգլիական կառավարութիւնն այժմ ազդու միջոցներ կը խորհի՝ առաջքն առնելու համար ուտեստներու բաղդատման որ ընդարձակապէս ի գործ կը դրուի յԱնգլիա։ Իբր օրինակ, պաշտօնապէս հաստատուած է թէ, Լոնտոնի մէջ, տարին 1,800,000 ֆրանքի երկու միլիոն լիտր ջուր կը ծախսուի կամ տուան ներքեւ։

—Մոնդէ-Գարլօի հռչակաւոր խաղատուներն այցելող ուղեւորաց թիւն, որ առաջ 400,000 էր, անցեալ տարի բարձրացեր է 440,000ի և ի մօտոյ պիտի հասնի 500,000ի։ Հաշիւ եղած է թէ խաղամոլք ամիսը միջին հաշուով 3 միլիոն ֆրանք կը կորսընցնեն։ Անձնասպանութեանց թիւը սոսկալի է։ 1875էն ի վեր 1821 հոգի անձնասպան եղած են ի Մոնաքօ խաղի կորստեանց պատճառաւ։

ՏՈՒԹԵՕՌ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԹԷՐՋԵԱՆ պատիւ ունի ծանուցանել թէ իրե

ՖԷՆԻՔՍ PHOENIX FIRE OFFICE

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԵՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐԸ Կ'ԱՆՑՆԻՆ 900,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 1,000,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ՎՆԱՍՎԱՃԱՌԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ 31 Դեկտեմբեր 1885 14,000,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԻԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ

ՖԷՆԻՔՍ իւր աէրանց մէջ ունի Անգլիոյ ամենէն հարուստ և հանրածանօթ գրամատարքն, որոնց ընծայելով ամենակատարեալ ապահովութիւն իւր յոճախորդաց։ Ապահովագրութիւն ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ անշարժ կալուածոց, կերասեաց և ապրանաց վրայ, ի Ղալաս և յայլ աշխարհս, կատարեալք ձեռամբ ստորագրելոցս որք լիակատար զօրութիւն ունին անմիջապէս և առատաձեռնութեամբ կարգադրելու վնասներն և կորուստներն։

Թիւ 8 Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա — Գործակատարք ՔԼՈՆԱՐԻՏԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀՐԴԵՀԻ ԹՇՆԱՄԻՆ

Բացարձակ ապահովութիւն վաւերացեալ ի տիեզերս ընդարձիւ ՀԷՑՈՒԱՐՏ ի կատարելագործեալ կրքնատներու որք ձեռքով կը գործածուին։

Գործածելու եղանակն. Շիշը կրակին վրայ դնելուց էք տնպէս որ կոտրի. դուրս ելնող կաղն անմիջապէս կը մարէ բոցերը։

Հարիւրաւոր հրդեհներ այսպէս մարած են ընդարձիւ այս կրքնատներուն։

Ցարժ չահաւէտ պայմաններ ու չափաւոր գիներ։

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ի Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 8 և Զաղմաղճըլար Եօղուշու, Թիւ 35

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԵՒ ՕՐՀՆԵՍՏԻՑ ՀԱՄԱՐ

ՍԻՆԿԵՐ

ՁՇՄԱՐԻՏ ԵՒ ԼԱՒԱԳՈՅՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐԸ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՄԻԱՅՆ

ԴՈՐՆԱՐԱՆԻՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐԸ

THE SINGER MFG. CO. N. Y. TRADE MARK

Ղալաթիա, Կալանի խան, 2 / Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90 / Բերա, Մեծ փողոց, 208

Նեբէյլայեանցէլլ Թաբրէյ համար Կ. ՆԵՒՏԼԻՆԿԵՐ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԻՆ

Ամէն ճշմարիտ մեքենայ կը կրէ թեւին վրայ Singer Manufacturing Company և վրան Գործարանին նշանը։

ԶՐԻ ԱՇԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆ.—ԶԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐ

ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՐԻԼԱՅԸՆՍ

Մովալին ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթոլ, Ուիթոլ խան Պահչէ-գարու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա Ալէքսիսի խան թիւ 20։ 507

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԷ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՔ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՔ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՔ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

Ամենազգալի կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայքներն և ամէն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Պիանոյ և Զգայնոց Ոսկրային դրամներեն կազմութեան և Զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Սատակիչ ամէն ցաւերու, Փորկապութեան, Հիւծման, Երկար ապաքինումից, Եւայլն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Զգային ուժշտութեան ամէն վիճակներուն որոց շատեր չարաչուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. Վիալ, Պուրպոն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալիբրանտիի դեղարան Տէլլա-Սուտա, Բերա մեծ փողոց 169։

ՊՐԱՎԷԻ ԶՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹ

ԿԱՆԱՆՑԱՅՍ (FER BRAVAIS) ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒՆ ՏԵՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՐԱՎԷԻ ԶՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹ՝ երկաթախառն բաղադրութեանց ամենազօրաւորն է. օրը մի քանի կաթիլ, քիչ ժամանակի մէջ առողջութիւնն կը վերահաստատուի։

ՊՐԱՎԷԻ ԶՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹԻՆ գործածութիւնն ոչ ջղաձգութիւն, ոչ ստամոքսի յոգնութիւն, ոչ թանչք և ոչ պնդութիւն կը պատճառէ։

ՊՐԱՎԷԻ ԶՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹԻ՝ ինքնին համ ու հոտ չունի և չտարալ ոչ գինիին, ոչ Ղոյն և ոչ ալ՝ որ և է ըմպելեաց՝ որոց մէջ խառնուելով կը գործածուի։

ՊՐԱՎԷԻ ԶՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹ՝ երկաթախառն բաղադրութեանց ամենէն ազատն է, որովհետև ամէնքէ սրաւակ մը մէկ անգամ վերչարած կը ստէ. ուրեմն այս դեղին գործածութիւնն օրը մի քանի փարպիի կրնայ դալ։

ՊՐԱՎԷԻ ԶՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ ախտաձերը չունի։

Ամէն արուեստի հետ դիմադրութիւն մը կը գտնուի որ մոնոպոլան կը նկարագրէ այս պատուական Հրալոյծ երկաթին գործածման եղանակներն։ Պ. Պրավէ իւր հնարած երկաթաշաղախ զօրութիւնն կրնայ երաշխաւորել, երբ նրանց վերայ գանուելի իւր սեպհական ստորագրութիւնն կար մը թանչքով։ Մեծ և փոքր սրուակներով կը ծախուի։

Վաճառատեղին է՝ ի Փարիզ, BOUTRON & Cie. Rue St-Lazare, 40 & 42.

Կեդրոնատեղիքն են ի Կ. Պոլիս Քիւչիւքեան Եղբարք, Գալատիան, Վէնսան Ծանէր, և այլ մի քանի դեղարանք։

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ԶԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԼԻՒՂ

Որոյ ազդուութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձով։ Հետևեալ հիւանդութեանց համար, կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքառաջեց հիւանդութիւն, հազ, բրոնշիթ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռայցներ, մորթի հիւանդութիւնք, սրբեան, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն։ Նոյն տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

—Օգուտաւորու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ ձմեռնցմէ որ շահասիրական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբրև թանց մէջ ալեւոր ապրանքներ կը գործածեն։ Այն իւղերն ուրիշներն չեն հաւատար բայց միայն ստամոքսը ընդդիմանալ զգոյշ ելլելու և հոմանիներու։ Երբեմն շատ վատանալու ևս կրնան բերել։

Բնական և գեղեցիկ իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕՊԼՕ ԼԻՎՂԸ, որ եռանկիւնի շշիկով կը ծախուի։ Պահանջել՝ Հոգ՝ եռանկիւնը և Բարիզի բժշկական Ակադեմիան բիմական զրոյց գրելու Պ. Լ. Լասիէրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի ետեւը գրուած է։ Տէլլա Սուտայի և այլ Պոլսոյ հմարաւորը դեղավաճառատոնքի։ 1883 տարոյ յունուար 1 էն սկսեալ հոգի մօրիւ ձէնն բնական իւղի շնչերուն կթիքներուն վրայ Գաղիոյ կառաւարութեան գնիքն պիտի գտնուի ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն դրքարանի նշանը։ ընդունուի։

Հոգ՝ Hogg

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ԵՒ ԱՆՀՏՈՒՆ

ԼՎԱԳԱՓԸ ՀԻՄԱՑՈՒՆ

Էվդաքը Հիմայուն վարիտաթը ունի. մէկ իտարէպտամ պէհլի կիւն միւզայիէլերի էնգրա օրանանպատ պան ամիսիզպէր մահլիւլաթն մուսայէն օրան 4 հաֆիզա միւատէթի իլանրտան ցիւնգիւ հաֆիզաթը օրան իչպու 1301 ուէէսի բեհանունը ամանէն 27ինճի բաղար էրթէսի կիւնինտէն իթիբարէն 1 հաֆիզա զարֆինտան թանէսի օրանլարը գէրյէմէր մուխամմէնէսինին էշիրինէ միւսաֆի թէէմին ադէսի իլէ ալրաղէր իտարէի մէկգիւրէյէ միւրաճաաթի եթմէկերի լազում կէլեճէկի ցիւնճի տէֆթա օրարագ իլան օրունուր։

· 113 · 11562 · — Քիւչիւք Լանկատա Քիւրքճի պաղը մահալլէսինտէ Քիւչիւք Լանկա ճառատէսինտէ թէրպիէն 9000 մէթրօ արաստէ 2 օտաս վէ 1 սուփա վէ 1 գույու վէ 1 հավուզը միւշթէմիլ մէ սէնէյի 6000 դրչ քիրայը հարէմ յն կէտիքեաթտան կէտիկինին 8 հիսսէէն 1½ հիսսէսի։

· 10 · 17500 · —Շահզատէ պաղը գարպինտէ Մօրա խրարկէ մահալլէսինտէ. Ճիւճէ չէշմէի ճառատէսինտէ թէրպիէն 212 մէթրօ արաստէ 8 օտաս վէ 3 սուփա վէ 3 գույու վէ 700 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ Սէբզան Գարա Ալի պէյ վաղֆինտան չէրքի 80 դրչ քիրայը 1 պապ մէնդիլին նրսի հիսսէսի իլէ մէնդիլի մէգրիբրէն սէբուռնինէ ճարբի մասուրա մահ լէզիզ։

· 3 · 800—Սթավրոզ գարիյէսինտէ թէքբէ սոգաղտնտա թէրպիէն 90 մէթրօ Ադաթիլ Քէրիմ էֆէնտի վաղֆինտան 1 գրթա մէնդիլ արասաբ։

· 140 · 142 · 3250 · —Սարմամ օմրուգտաս խէվմէճ Գարամ Կիւնանի մահալլէսինտէ Սարմամ օմրուգ ճառատէսինտէ թէրպիէն 114 մէթրօ արաստէ 4 օտաս վէ զահէրինտա 90 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ Միւսլի Ահմէտ էֆէնտի վաղֆինտան 1 պապ տուխանի սիւքքանը մէսքէ իլէ մէ չէհրի 80 դրչ քիրայը պիլա կէսիք ալարապ 1 պապ ալրը նրսի հիսսէսի։

· 130 · 13000 · —Գանիթարճըլարտա Խոճա Թիմուր մահալլէսինտէ Գրալէ չէշմէսի ճառատէսինտէ թէրպիէն 11 մէթրօ արաստէ չէհրի չէհրի 100 դրչ քիրայը քանարիր Բարայ գաստ Յուսէյնէֆա էֆէնտի վաղֆինտան 1 պապ թէնէկէբէճի սիւքքանը։

· 85 · 4160 · —Պապա Ճամիրտամ Բիւսթէմ բաշա մահալլէսինտէ Թաստարճարար ճառատէսինտէ թէրպիէն 28 մէթրօ արաստէ չէհրի 160 դրչ քիրայը Այասոֆիսի քէսիր վաղֆինտան պիրա կէսիք 1 պապ տուխանճը սիւքքանարնին 6 հիսսէսէն 1 հիսսէսի։

· 25 · 12000 · —Թարմամատա Եէնիչէհիր Նամ մահալաթ Պէօյիք Ագարճատա թէրպիէն 76 մէթրօ արաստէ 5 օտաս վէ 2 սուփա վէ 1 գույու վէ 30 դրա պաղչէյի միւշթէմիլ չէհրի 100 դրչ քիրայա միւթէհամիլ սիրպազ վէ Հասան Բիզզա բաշա վաղֆինտան 1 պապ մէնդիլ։

· 38 · 5552 · — Պէյգօզ գարիյէսինտէ Զէհմէմ սոգաղտնտա թէրպիէն 90 մէթրօ արաստէ 4 օտաս վէ 1 սուփա վէ 1 գույու վէ 22 մէթրօ պաղչէյի Նէյրի Ահմէտ էֆէնտի վաղֆինտան 1 պապ մէնդիլին 6 հիսսէէն 4 հիսսէսի։

· 1 · 10 · 20000 · —Սուլթան Պայազիտ Էվին պէյ մահալլէսինտէ Սալ կէչէն խանը սէրուենինտէ 1տէն 11 նուէմբրօյա վարընճայա գատար չէհրի 600 դրչ քիրայը 10 պապ օտաս վէ 1 պապ օտանճն նրսի հասապը վէ խանճրլրդ օտաս պէրրդրդն վէ էվզ ապի կէտիքլէրինէն թահրիրատա դօլթուգը վէ գահվէ սիւքքանարնին նրսի հիսսէսի։

· 75 · 6660 · —Խայաթատա Սուլթան Պայազիտ մահալլէսինտէ Գալաշ Ալի բաշա ճառատէսինտէ թէրպիէն 60 մէթրօ արաստէ Քէվզինտէ 3 օտաս վէ 1 գույուզը միւշթէմիլ չէհրի 30 դրչ քիրայը Ֆայէ խանմանի վաղֆինտան միւլքի վէ էվզ ապի կէտիքեաթտան եէնիկինին 120 սէնտիմէն 10 սէնտիմի հիսսէսի իլէ միւլքինին 12 հիսսէէն 1 հիսսէսի։

· 2 5 · 6000 · —Մահմուտ բաշատա Մահմուտ բաշա ճառատէսինտէ չէհրի 30 դրչ քիրայը Երբորդ Ֆոնը օտապաշըլըդընին սիւլիւա հիսսէսի։

· 4 · 6 · 8 · 7500 · —Գարանը տաղիդատէ խարաճճը Գարա Մէհմէտ պէյ մահալլէսինտէ Հիսար տիրը օսկ տարճան թէրպիէն 60 մէթրօ արաստէ վէ Քէվզինտէ 4 պապ պէքեար օտաս թահրիրատա 2 պապ տէքեարնին 1 գրթա թէէսսիւբ մուճիպինճէ 45 դրա մահարինտէ 3 բուսպ հիսսէսի իլէ 1 գրթա թէէսսիւբ մէճիպինճէ պիւթիւնի եանի ճէտան 73 դրա մահարատ օրան տիրքեան վէ օտաղարն օն պիր պուչ Հուք դրբան աեսէրին գրբգ պէշ պուչուգ դրբա մահէպլի։

· 14 · 500 · —Էյրի գարատա Ֆէրիֆ Հէֆէսի մահալլէսինտէ Թօգմաղ թէքէ ճառատէսինտէ թէրպիէն 350 դրչ քիրայը տէրբանինտէ 1 գույուզը միւշթէմիլ 1 գրթա մէնդիլ արասաբ։

· 32 · 48 · 35,000 · —Քիւչիւք բաղարատա Խէվմէճ Խայրէտտին մահալլէսինտէ Գազանճիլար սոգաղտնտա թէրպիէն 90 մէթրօ արաստէ վէ զահէրինտա 30 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ չէհրի 480 դրչ քիրայը 1 պապ պէյազայ պէյբաբը վէ բէնտանի սիւքքանարբերինին խանֆաֆի Շեմսէտտին էֆէնտի վաղֆինտան պիրթինի։

· 18 · 4000 · —Քիւչիւք բաղարատա Եաւզուզ Արսլան մահալլէսինտէ Թիւրպէ սոգաղտնտա թէրպիէն 30 մէթրօ արաստէ սիրպազ 1 պապ սիրրն խանֆաֆի Շեմսէտտին էֆէնտի վաղֆինտան պիթիւնի։

· 119—75000 · — Քիւչիւք Լանկատա Քիւրքճի պաղը մահալլէսինտէ Քիւչիւք Լանկա ճառատէսինտէ թէրպիէն 9000 մէթրօ արաստէ 2 օտաս վէ 1 գույու վէ 1 սիրրը միւշթէմիլ Հարէմէյն կէտիկեաթընտան 1 գրթա պօսթանը նրսի հիսսէսի։

· 35 · 41 · 45 · 47 · 16,666 — Թօբխանէյէ Թամիմ մահալլէսինտէ եէնի չարը ճառատէսինտէ թէրպիէն 490 դիրա արաստէ Սէրասքի Շուհի գասրն վաղ Ֆինտան պիրպիրինէ մութթասիլ մէ չէհրի 650 դրչ քիրայը 6 պապ ռէքեարէյնին 6 հիսսէէն 1 հիսսէսի։

(1) Ճիւմլէլերին պաշարրնտաքի հիզատա պուլունան բաղդամայի՝ մահալիւլաթն նրմէրօյարրնս, իքնինճի հիզատաբիլեր՝ գէյմէրը մուխամմէնէլերի, վէ իւչիւնճիւ հիզատաբիլեր՝ պէհլը միւպայէտէլերինի պիրարմէքտէյ տիրէր։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԻԷՐԻ

Ալատանա ճիհէթինտէ մէ միւլհագ մէվգաֆատ պուլունան ճէնուսը ճէնուար միւրուբեանէ իչուն պին իւչ եիւզ իրի սէնէսի մարար իպթիտասընտան իրթիբարէն շուպաթը նիհայէթիտէ դամար լիզումի օլան լահմէն չէրարիթը մուգարրէրէսի իլէ պէհէր գէյէսի տէօրթ զրուշա թալիպի լօհտէսինտէ օլուպ պին իւչ եիւզ պիր սէնէսի շուպաթը բուսմինն երկիրմինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթայա թալիպ օլան մէ չէրարիթինի աղնամագ իսթէյէնլէրին էվվլուճէ մաղամը սէրասկերի լեվազիմանը ումումիյէ տարիբսինէ կէվմէլերի իլան օլունուր։

3—3

29 քեանունի սանի 1886

ԱՆԱՄՆԱԲՈՑԺ ՄԻՆԱՍ ԷՄԻՐԵԱՆ

Զիերու, կովերու և չանց հիւանդութիւնները կը դարմանէ և առ ու ծախի սատեն նոյն կենդանեաց առողջ կամ հիւանդոտ լինելն հանելու ուզողները կը գոհացնէ։ Պէտք է դիմել Պօյաճ Պահչէ-Գարու Մէրհամէթճեան էֆէնտիի դեղարանը, կամ իւր բնակարանը Իսպիւտար Պաղարպաշի Սթամբուլ փողոց թիւ 24։

ԱՑԷՐԻ ԶԷՐԻ ՓԷՔԹՈՐԱՆ

Այերի Զէրրի Փէքթորան արագապէս կը բուժէ հարբուղիները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաբ, բորբոքումն հագագի, բորբոքումն ընչափողի, ընչարդելութիւն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ ոտար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային դրդումները, և կապուտ հազի և յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է, որ հիզորագոյն կոխիրէ ու կը գաղարտէ։

Այերի Զէրրի Փէքթորանն՝ որ այնքան մեծ հարաբ ուտացած է իրրև ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր դիտութիւնն ի լոյս ընծայեց, ընդհանուր ազդեցութեամբն է, սրով միանգամայն իւր առաքինութեանց ցուցադրմն և պարտականը կը հանդիսանայ։

Զկոյ դեղ մի որ կրնայ այնքան կարեւոր լինել հիւանդին քան զայս, և համարելի արժանիք ունենայ նորա կատարեալ վստահութիւնը գրաւելու։

Զէրրի Փէքթորան ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ դեղերէ գերազանցն է և հաւատաց, քանց շատ հաճելի լինելով փոքր տղայք շատ դիւրաւ կուառնեն։ Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. Մինասեան եի Ընկերաց Ամերիկեան Վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։

Նաեւ կը ծախուի քաղաքիս մէջ այլ և այլ դեղագործաց քով։

ՓԻՒՆԱՔՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՔ

Ոչ ոք կանանաւորաց կը բանի Լիվրբուլ և Արթելէյ գէլ.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Ալճերիան	2500	Ֆայմենեան	3700
Ալպասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անասուրեան	2500	Ֆլավեան	3700
Ամերենան	2500	Իսպերիան	5500
Աւստրիան	3700	Իսպերիան	5500
Գավարիան	6000	Իսպրիան	5500
Գուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քամբէլեան	800	Լիկուրեան	2500
Գարմանեան	2000	Լիսպան	800
Տուրքոյ	700	Օրթոյ	700
Եշիբշը	3700	Բէլճիան	3800
Յապան	3700	Վայճերիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէզգիով չոգենաւը, նաւապետ Պօլ, զանազան վճառքով ամսոյս 18ին սատ կը սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ՝ ԷՏՈՒԱՐԴ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլլէթ խան, Ղալաթիա։

Նաւատերաբք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալներնիս

Կ. Պոլիս, Լուսարտ Լաֆոնդէն.

Ճիպարտար, Պ. Պ. Քարվար Եղբարք

Ալէքսանդրիա, Ֆ. Լ. Վանհան և ընկ.

Մալտա, Ա. Քասիրերի.

Շերա, Ա. Մ. Մավրոկորատոյ.

Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ և ընկ.

512

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԸՐԲՈՒԼ Ի Մէքէրլանտ գլխ. բանուոր ընթեռնում.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Քանքուս	4200	Օսպրիա	3000
Ֆէրոս	4000	Դէրբիա	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սէսսոգրիս	3250	Գրանդիք	1700
Թիպս	3250	Լոքիւս	800
Մակտաչ	3250	Օլինա	800
Մարիօֆիս	3250	Սէսիլ	700
Սիֆիկս	3000		

Ադրանպէ չոգենաւը, նաւապետ Լօքհէտ, Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Թիպս չոգենաւը, նաւապետ Տրֆիֆի, ամսոյս 10ին, ուղղակի Լիվրբուլ պիտի երթայ։

Դիմել առ՝ Յ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանլրգ փողոց,
Ուիթոլ խան
ՅԷՆԷՄ ՄՈՍ և ԸՆԿ
515 31, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվրբուլ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՔ

Ոչ ոք կանանաւորաց կը բանի Լիվրբուլ և Արթելէյ գէլ.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Ալճերիան	2500	Ֆայմենեան	3700
Ալպասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անասուրեան	2500	Ֆլավեան	3700
Ամերենան	2500	Իսպերիան	5500
Աւստրիան	3700	Իսպերիան	5500
Գավարիան	6000	Իսպրիան	5500
Գուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քամբէլեան	800	Լիկուրեան	2500
Գարմանեան	2000	Լիսպան	800
Տուրքոյ	700	Օրթոյ	700
Եշիբշը	3700	Բէլճիան	3800
Յապան	3700	Վայճերիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէզգիով չոգենաւը, նաւապետ Պօլ, զանազան վճառքով ամսոյս 18ին սատ կը սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ՝ ՖՐԷՏԼԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.

Գործակալ

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէթ խան Ղալաթիա

514

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարիլիայ և Բօրէլ գլխ. կանանաւորաց բանուոր

Մեծ չոգենաւն փետրուար 10 ին պիտի մեկնի ի Հալէպ։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագոյնքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՆԻՒՊԻ ԲԸՂՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւլէթ Մոմհանէ փողոց, Թիւ 141

514

Արտոնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՔԻ

ՇԻԲԷԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԵԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅՈՅՑ

1886 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 28

Վաղորդեան ժամերգ

2 — Արեւամ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
2 — Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլեր. Գուզկ. Գապպաթ.
2 — Պէյգ. Բաշպա. Ր. Բ. Մաչ. Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտա. Վանիք. Զէնկել. Պէյ. Գուզ.
2 — Եէնիմ Մեզ. Պեշիք. Թարապ. Եէնիքեր Պէյն. Պոյանճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեամ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ.
2 45 Գալաթեր Մեզարպ. Պեշիք. Թարապ. Պէյդ. Բաշպա. Գանդը. Ա. Հիսար Գանտա. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլեր. Գուզկ. Իսկիլա.
3 — Եէնիմ Մեզարպուրնու. Պեշիք. Թարապիա Եէնիք. Պիրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեամ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
4 30 Եէնիմ. Մեզարպ. Պեշիք. Թարապ. Եէնիք. Պէյն. Միրկ. Պոյանճ. Ր. Հիսար Պէպէք. Արեամ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
5 15 Պէյդ. Բաշպա. Ր. Բ. Մաչ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտա. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյ. Գուզ. Պէշիք.
6 45 Եէնիմ. Մեզարպ. Պեշիք. Թարապ. Պէյդ. Բաշպա. Եէնիք. Միրկ. Գանդրճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արեամ. Զէնկէլ. Պէյ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իսկ.
7 45 Ա. Գալ. Եէնիմ. Մեզարպ. Պեշիք. Թարապ. Եէնիք. Պէն. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեամ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
8 45 Պեշիք. Թարապ. Պէյդ. Բաշպա. Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլեր. Գուզկ. Իսկ.
9 — Եէնիմ. Մեզարպ. Պեշիք. Թարապ. Եէնիք. Պոյանճքաչ Ր. Հիսար Պէպէք Արեամ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
10 — Մեզարպ. Պեշիք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեամ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ

Կամարջէն դէպի ընթեռնումներ

2 45 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արեամ. Պէպէք. Ր. Հիսար Պոյանճ. Պէն. Եէնիք. Թարապ. Պէշիք. Մեզարպ. Եէնիմ.
3 30 Գալաթեր. Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյ. Զէնկէլ. Արեամ. Գանտ. Ա. Ա. Ր. Հիսար Գանդրճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշպա. Պէյդ. Թարապ. Պէշիք. Մեզարպ. Եէնիմ.
3 45 Իսկ. Գուզկ. Պէյլեր. Զէնկել. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Ր. Բ. Մաչ. Բաշպա. Պէյդ.
4 15 Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արեամ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէշիք. Մեզարպ. Եէնիմ.
5 30 Գալ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արեամ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյդ. Թարապ. Պէշ. Մեզարպ. Եէնիմ. Ր. Ա. Ա. Գալաթ.
6 45 Իսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Զէնկել. Արեամ. Գանտ. Ա. Ա. Ր. Հիսար. Գանդրճ. Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէշիք.
8 30 Պեշիք. Օրթաք. Արեամ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէշիք. Մեզարպուրնու.
10 — Գալ. Գուզկ. Պեշիք. Զէնկէլ. Վանիքես Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Ռիճատթաշա. Բաշպա. Պէյդ. Թարապ. Մեզ. Ր. Ա. Ա. Գալաթ.
10 45 Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արեամ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյանճ. Պէն. Եէնիք. Թարապ. Պէշիք. Մեզարպ. Եէնիմ.
11 — Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արեամ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկեան Եէնիք. Թարապ. Պէշիք. Մեզարպ. Եէնիմ.
11 — Գուզկ. Պեշիք. Զէնկել. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Բաշպա. Պէյդ.
11 30 Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեշիք. Զէնկել. Վանիք.
12 — Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արեամ.